體例

1. 中文翻譯中，標楷體且以引號「」標示之文字，為擷取自藏文《普賢行願品》頌文漢譯內容。

2. 中文翻譯中方括弧〔〕內的文字，表譯者為使前後文義連貫所加的文字。

3. 中文翻譯中圓括弧( )內的文字，表譯者為補充說明其前術語所使用的文字。

4. 本譯文科判為譯者所加。主要參照原著之科判架構，原著未提及者為譯者就文脈自行建構之科判。

5. 藏文裡所穿插之中括弧[ ]中之數字 67 表示《中華大藏經甘珠爾對勘本第 67 卷》，短破折號-之後數字表示頁數。

略語：

1. DK：《德格版甘珠爾》。DT：《德格版丹珠爾》。PT：《北京版丹珠爾》。NT：《奈塘版丹珠爾》。

2. 《འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ》譯為《聖普賢行願王廣釋》，造論者署名為釋迦友，簡稱《釋迦友釋》。

3. 《ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་དོན་ཀུན་བསྡུས》譯為《普賢行願義攝》，造論者署名為陳那，簡稱《陳那釋》。

4. 《འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའི་བཤད་སྦྱར》譯為《聖普賢行王會釋》，造論者署名為龍樹，簡稱《龍樹釋》。

5. 《འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ》譯為《聖普賢行願王廣釋》，造論者署名為莊嚴賢，簡稱《莊嚴賢釋》。

《德格版西藏大藏經總目錄》編號 No.4015《聖普賢行願釋》漢譯本

原作者署名：世親

漢譯者：蕭智隆[1]

一、序分

（一）經題

[67-1436]༄༅། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱརྱ་བྷ་ད་ཙརྱ་པྲ་ཎི་དྷཱ་ན[2]་ཊཱི་ཀཱ།

梵語曰：Āryabhadracaryāpraṇidhānāṭīkā

བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ།

藏語曰：`phags pa bzang po spyod po`i smon lam gyi `grel pa

漢語曰：聖普賢行願釋

（二）書首譯禮

འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

頂禮聖普賢

འཕགས་མ་སྒྲོལ་མ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

---

[1] 本譯注成果屬「藏傳佛典漢譯與人才培育計畫」（法鼓文理學院與欽哲基金會共同出資）獎助成果。特此感謝法鼓文理學院與欽哲基金會，使譯注得以進行。法鼓文理學院副教授廖本聖于拙文譯注與研究期間給予諸多寶貴意見，特此感謝。感謝法鼓文理學院的學友許恬智、郭岩、洪佩英等同學，及維也納大學博士研究邱佩琳給予的種種協助。感謝張昆晟博士給予修改意見。

[2] 依梵文此處應為 ཎ。

頂禮聖度母

二、正宗分

（一）普賢行願綱要

ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་ཆེན་པོ་ཡང་དག་པའི་བསྡུས་པའི་དོན་བཅུ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། དེ་ལ་མཆོད་པ་དང་། སྡིག་པ་བཤགས་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་གསོལ་བ་གདབ་པ་དང་། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་ཞུགས[3]་སུ་གསོལ་བ་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་དང་། དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། དེའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་། དེའི་ཕན་ཡོན་ཤེས་པ[4]འོ། །

完整地歸納「大普賢行願」的十個義趣如下：禮敬如來、供養如來、懺悔罪愆、福德之隨喜、請轉法輪、祈請住世而勿入涅槃、回向善根、其細分、其窮盡、其利益。

1.前行集資淨障

（1）禮敬諸如來

I. 無分別地以三門禮敬

དེ་ལ་དང་པོར་བྱེ་བྲག་ཏུ་མ་ཕྱེ་བར་སྤྱིར་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་[5]ཀྱི་ཞིང་ན། [67-1437]དུས་གསུམ་དུ་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དག་ལ། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་དག་གིས་མངོན་པར་ཕྱག་འཚལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གསུངས་པ།

其中，首先就「以一切身語意無分別地總禮住於十方三世剎土中的諸佛世尊」而言[6]。

ཇི་སྙེད་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཇི་སྙེད་ཅེས་པ་ནི་ཇི་སྙེད་པ་སྟེ། གྲངས་ཇི་སྙེད་པའོ། །དེས་ཀུང་ཚད་ཡོངས་སུ་བཅད་པར་

---

[3] 此處依 P、N 應為 བཞུགས。
[4] 此處依 P、N 應為 ཞེས་པ，為引號助詞不需特別翻譯。
[5] 此處直譯為所有方位，可引伸為十方。
[6] 這是作者就偈頌內容所作的分類。

འགྱུར་བས། དེའི་ཕྱིར་སྤྱིའི་སྒྲ[7]་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དག་བསྟན་པར་གསུངས་པ་ནི། སུ་དག་ཅེས་པ་སྟེ་གྲངས་པ་བགྲང་དུ་མེད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །ཕྱོགས་བཅུ་ཞེས་པ་ནི་ཕྱོགས་བཅུ་ནའོ། །འཇིག་རྟེན་ཞེས་པ་ནི་འགྲོ་བའོ། །

「盡」等〔偈頌〕中，「盡」是所有，即所有數量。因此，也完全確定了數量。因此，就「以總聲說明無數佛世尊」而言，即是「諸」。而〔「諸」是〕不可數的數量。「十方」即是在十方中。「世間」即是眾生。

དུས་གསུམ་གཤེགས་པ་ཀུན་ཞེས་པ་ནི་དུས་གསུམ་དུ་སོང་པ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་གསུམ་དུ་ཞེས་པའི་བར་དུའོ། །མི་ཡི་སེང་གེ་ཞེས་པ་ལ; གང་གི་ཕྱིར་སེང་གེ་ཞེས་བྱ་བསབ་ཐམས་ཅད་སྐྲག་ཅིང་རང་ནི་གང་ལ་ཡང་འཇིགས་པ་མེད་པའོ། །སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱང་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལ་དེ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་བས་དེའི་ཕྱིར་སེང་གེ་དང་འདྲ་བས་ན་སེང་གེ་སྟེ། མིའི་སྐྱེ་བ་ཡང་དག་པར་བསྟན་པའོ། །མི་ཡང་དེ། སེང་གེ་ཡང་དེ་ཡིན་པས་ན་མིའི་སེང་གེ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སོ། །

「三世一切」為存在於三時中，即「三界」之中。就「人獅子」而言，因為「獅子」〔能〕令一切怖畏而自己也毫無畏懼。諸佛世尊在天神與所相關的世間裡，也是像那樣〔能令一切怖畏且自己也毫無畏懼〕，因此是獅子，然而實際示現為人趣。因為他既是人，他也是獅子，所以人獅子即是佛世尊。

དེ་ལ་བདག་གིས་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི་བཏུད་པའོ། །ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་ནི་སྨྲ་བའི་བསམ་པའི་དབང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཡང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲ་མཐོང་བས་མ་ལུས་པར་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་དོན་དུ་མ་ལུས་ཞེས་གསུངས་སོ; །ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་དང་བས་ཞེས་པ་ནི་མཆོག་ཏུ་དད་པ་སྐྱེས་པས་སོ། །རབ་ཏུ་དང་བའི་སེམས་ཀྱིས་བསླང་བའི་ཕྱིར་ལུས་དང་ངག་རབ་ཏུ་དང་བའོ། །

其中，「我頂禮」為頂禮。「一切」是能詮釋與能思議的一部份範圍中，也是用「一切」這個詞能夠明瞭。因此，為了完全掌握「沒有遺留其他的部分」，經中說「無餘」。「〔我〕以清淨身語意」，即透過生起最殊勝的信心。由於透過極為清淨的心而發起之故，身與語也是極為清淨。

---

[7] 此處應該有具格，才能符合文意。

II.分別以身口意禮敬

（I）以身禮敬

ད་ནི་སོ་སོར་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས་ལུས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱག་འཚལ་བ་གསུངས་པ་ལ། དང་པོར་རེ་ཞིག་ལུས་ཀྱིས་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི། བཟང་པོར་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཟང་པོ་ནི་དགེ་བའོ། །[67-1438]བཟང་པོ་ཡང་དེ། སྤྱོད་པ་ཡང་དེ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དེའི་དོན་དུ་སྨོན་ལམ་ནི་སྨོན་པ་དང་དོན་དུ་གཉེར་བའོ། །དེའི་སྟོབས་ནི་བདུད་ལ་སོགས་པས་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་ཅིང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་བ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་སྟོབས་ཞེས་པའོ། །འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ལས་གཞན་པས་ནི་བྱ་བ་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

現在經文講述「各自地分別〔三門〕後身體等的頂禮」。即就「普賢行願威神力」等而言，「普賢」即是善。它既是「普賢」，也是「行」，意思就是菩薩行。因此，「願」是誓願與希求。其「威神力」是魔等所不能制伏，並且戰勝所對治。因此，稱為其「威神力」。除了像〔普賢行願威神力〕這樣的情況之外，其它不能達成。

སངས་རྒྱས་གཅིག་ལ་སེམས་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ལ་རྡུལ་དང་མཉམ་པའི་ལུས་ཁོ་ན་ཡིད་ཀྱིས་བསྐྱོད་པ[8]ས་གཞན་ཕྱག་ཏུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། གསུངས་པ་།ཞེས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ཡང་སེམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །ཞིང་གི་རྡུལ་སྙེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རྡུལ་དང་མཉམ་པའི་ལུས་ཀྱིས་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །སྙེད་ཅེས་པའི་སྒྲས་ནི་མཚུངས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཏེ། ཕྱེ་བྲག་མེད་པར་ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་ན་བཞུགས་པ་མ་ལུས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རྡུལ་དང་མཉམ་པའི་དེའི་གྲངས་ཀྱི་ལུས་ཀྱིས་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །རྒྱལ་བ་ཀུན་ལ་རབ་ཏུ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལ། རྒྱལ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲ[9]་འམ། བདུད་ལས་རྒྱལ་བ་སྟེ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་དོ། །ཇི་སྐད་གསུངས་པ། སྡིག་པ་མི་དགེའི་ཆོས་ལས་ང་རྒྱལ་ཏེ། །དེ་བས་ཉེར་འགྲོ་ང་ནི་རྒྱལ་བ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྒྱལ་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དུས་གསུམ་དུ་བཞུགས་པ་ལ་ཕྱག་བགྱི་བའོ། །

就「因為心〔一次只能〕緣一尊佛，〔於此同時〕如何僅以無心的剎塵身禮敬其他〔佛〕？」而言，意思是「以心出現在一切如來的每一位面前〔禮敬〕」。用「數」這個字表示相等的數目，也就是無分別地以等同住於十方三世無餘佛剎土微塵的

8

9 1482 1438 註 11དཀྲ。

那個數目之身體頂禮。就「普遍頂禮諸勝者」而言，「勝者」是戰勝煩惱敵與魔，因此用這個詞說明佛世尊。經中說：「我勝罪愆不善法，優陀故我為勝者」等，所以頂禮那一切住於三世的勝者們。

（II）以意禮敬

དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་ཀྱི་ཕྱག་ནི། རྡུལ་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ནི་རྡུལ་གཅིག་གི་རྩེ་མོའོ། །རྡུལ་སྙེད་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་འདིར་ཡང་ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་ན་བཞུགས་པ་མ་[67-1439]ལུས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རྡུལ་དང་མཉམ་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའོ། །སངས་རྒྱས་སྲས་ཀྱི་དབུས་ཞེས་པ་ནི་རེ་རེ་ཡང་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་ན་བཞུགས་པ་སྙེ་མོས་ཞེས་འཆད་དོ། །ཇི་ལྟར་རྡུལ་གཅིག་གི་རྩེ་མོ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་རིགས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བལྟ་བའོ། །

同樣地「意頂禮」者，就「一塵」等而言，「於一塵中」即一微塵頂端。「塵數佛」即由於不作區別之故，在此也是指等同住於十方三世的佛剎土微塵數善逝。「佛子眾會中」者，相信「〔佛〕一一地安坐於菩薩眾會中央」。像這樣一微塵頂端上，也同樣地理解「〔佛〕一一地安坐於菩薩眾會中央」，透過這樣即便是毫無遺漏的所有微塵也都能看見「〔佛〕一一地安坐於菩薩眾會中央」。

ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་གི་རང་བཞིན་ནི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དབྱིངས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཕོ་ན་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་རེ་རེ་ཡང་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྡུལ་གྱི་སྟེང་དུ་གནས་པ་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་ཁྱབ་པར་ཡིད་ཀྱིས་མོས་པར་བྱའོ། །ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ནི་ཡིད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་ཕྱིར་བར་དུ་ཡིད་ཀྱི་ལས་བསྟན་ཏོ། །

「法界」者，一切法的自性即法性真如的範疇，就稱為「法界 」。唯有像那樣的形式心裡深信「盡虛空法界中每一個微塵上也都不間斷地被無量菩薩眾所圍繞的佛世尊完全遍滿地安住著」。身、語二業皆由意所發起，因此在〔介於身語〕之間開示意業。

（III）以語禮敬

ད་ནི་ངག་གི་ཕྱག་བསྟན་པ་ནི། དེ་དག་བསྔགས་པ་མི་ཟད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། དེ་དག་ཅེས་པ་ནི་དེ་དག་གི་དེ་བཞིན་དུ་མོས་པ་སྟེ། ཉམས་པ་དང་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པ་དེ་ནི་བསྔགས་པ་མི་ཟད་རྒྱ་མཚོ་སྟེ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའོ། །གང་དེ་དག་གི་བསྔགས་པ་མི་ཟད་རྒྱ་མཚོའོ། །འདིར་བསྔགས་པའི་སྒྲ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲ་ནི་མང་པོའི་ཚོགས་སུ་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་གི་ཟད་པ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའོ། །

現在開示「語頂禮」，就「彼等無盡讚頌」等而言，「彼等」是信解他們的自性，那無衰頹、無邊際與無窮盡者，是「無盡讚頌海」。他們所讚頌的是功德海。這邊讚頌一詞是功德的同義異名，而海字應該視為總類繁多，也就是他們無盡的功德海。

དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱ་མཚོ་སྒྲ་ཀུན་གྱིས། །ཞེས་བ་དང་ཡན་ལག་གི་སྒྲ་ནི་འདིར་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམས་གྲངས་སོ། །གང་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར། །ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་ཞེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་གསུངས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་ནི་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་དང་ལྡན་པ་དང་སྟོང་ཕྲག་[67-1440]བརྒྱ་དང་ལྡན་པ་དང་། དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་བརྗོད་དོ། །དེ་ལ་ཡང་ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གོ་བར་བྱའོ། །ཐམས་ཅད་[10]ནི་དབྱངས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་དང་ལྡན་པའི་སྒྲ་སྟེ་གང་དབྱངས་དེའོ། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡོན་ཏན་ནི་གང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །དེ་བརྗོད་པ་ནི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་སྟེ་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་པའོ། །

「諸音支分如海聲」，此處「支分」一詞是功德之同義異名。問：甚麼叫做〔支分〕？為何這樣？〔答：〕聲聞乘中說「具有五支分的世尊語」。大乘中說〔世尊語〕有六十支分、十萬支分、無量支分的功德。其中又為了令人了解「具五支分」等等〔即是具五種功德等等〕。「諸」指的是具有如海般音韻功德的這個詞，也就是所有那些音韻。「一切勝者」等，一切勝者的功德為從發菩提心開始，是無量且不共身語意自性。「詮說它（佛功德）」是圓滿且高聲宣揚。

བདེ་བར་གཤེགས་པ་རེ་རེའི་མདུན་དུ། གནས་ནས་བདག་གིས་ཐམས་ཅད་བསྟོད་པའོ། །ཡང་ན་བསྔགས་པ་མི་ཟད་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་ནི་གཞི་

[10] 此處 ཐམས་ཅད 可能為前引文 དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱ་མཚོ་སྒྲ་ཀུན་གྱིས 的 ཀུན。

མཐུན་པ་སྟེ་འདི་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་དག[11]་གིས་བསྔགས་པ་མི་ཟད་པའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་བརྗོད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །

住於一一如來前，我皆讚嘆諸所有。此外「無盡讚頌海」從同位的觀點而言，即「功德」是其本身（善逝）的特性故；意思是我以無盡讚頌海讚嘆一切善逝。

（2）供養如來

I.有上供養

དེ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་བླ་དང་བཅས་པ་དང་། བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ལས་བླ་དང་བཅས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ནི། མེ་ཏོག་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དག་ནི་མེ་ཏོག་དམ་པ་དང་། ཕྲེང་བ་དམ་པ་དང་། རོལ་མོ་དམ་པའོ། །བྱུག་པ་དམ་པ་ནི་ཙནྡན་དང་གུར་གུམ་ལ་སོགས་པའོ། །གདུགས་ཀྱི་མཆོག་དང་། མར་མེའི་མཆོག་དང་། སྤོས་ཀྱི་མཆོག་དང་། གོས་ཀྱི་མཆོག་གོ། །བདུག་པའི་མཆོག་ནི་དྲི་ཞིམ་པ་སྣ་ཚོགས་སྦྱོར་བར་གྱུར་པའོ། །ཕྱེ་མའི་ཕུར་མ་ནི་སྣ་ཚོགས་པའི་ཙནྡན་དང་གུར་གུམ་དང་། ག་པུར་དང་།ཨ་ག་རུའི་རང་བཞིན་རི་རབ་དང་མཉམ་པའོ། །བཀོད་པ[12]འི་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་མཆོག་དག་གིས། །ཞེས་པ་ནི་བཀོད་པའི་[67-1441]མཆོག་གོ། །བཀོད་པའི་སྒྲ་ནི་འདིར་ཡང་མང་པོ[13]འི་རྣམ་གྲངས་ཏེ། ལྷ་དང་མིའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བ་དེ་དག་ཉིད་ལ་མཆོད་པར་བགྱི་ཞེས་པའོ། །

現在闡述「向那些諸佛世尊〔行〕『有上』與『無上』兩種供養」的內容中。「有上」供養兩偈頌為「妙華」等經中所說內容：諸最勝是妙華、勝鬘、勝妙伎樂。殊勝塗香是旃檀、紅花等。勝妙傘蓋、最勝燈、殊勝薰香、殊勝衣服。殊勝香是各種香混合而成。「末香」是各種旃檀、紅花、沉香等皆等同妙高山。與「以諸最勝莊嚴具」是妙莊嚴。而在這裡「莊嚴」一詞也是「眾多」的同義異名，以那些天眾與人類中具有一切殊勝性質者供養一切勝者。

[11] 此處依 P、N 應為 བདག。
[12] བཀོད་པ 對應梵文應為 viyūha，此處意思為莊嚴、裝飾。
[13] Viyūha 依據梵文也有眾多、數量大之意。

II.無上供養

བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་གསུངས་སོ། །མཆོད་པ་གང་རྣམས་བླ་མེད་རྒྱ་ཆེ་བ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གང་དག་བླ་ན་མེད་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་མཆོད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་མཐུ་ལས་སྐྱེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྲོ་བ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བར་བདག་གི་སེམས་ཀྱི་ལྷག་པར་མོས་པས་རྒྱལ་བ་དེ་དག་ཉིད་ལ་མཆོད་པར་བགྱི་ཞེས་པའོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་ལ་དད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། །ཞེས་པ་ལ། བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ལ་མོས་པ་དང་། ལྷག་པར་མོས་པ་དང་། མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང་ངེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། །དེ་ལ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་ནི་མདོ་སྡེ་དུ་མ་དག་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འདི་ལྟ་བུའི་མཆོད་པ་བྱས་སོ་ཞེས་ཐོས་སོ། །

說明無上供養：就「凡諸無上廣大供」而言，我增上勝解「凡諸菩薩特殊禪定力產生的無上廣大供養，擴展至一切佛土而成為法界中最殊勝者」即「我悉供養諸如來」。就「以信普賢行之力」而言即透過增上勝解、完全信賴與決定力。其中，「普賢行」是我聽聞許多經典中說「菩薩像這樣地行供養」。

III.連結頂禮與供養的順序

ད་ནི་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། མཆོད་པའི་ཉེ་བར་བསྡུས་པ་གསུངས་པ། རྒྱལ་བ་ཀུན་ལ་ཕྱག་འཚལ་མཆོད་པར་བགྱི། །ཞེས་པ་ནི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་དང་མཆོད་པ་བྱའོ། །

現在要說明把根本頌所提到的頂禮與供養之就近聯繫，即「頂禮供養諸勝者」，也就是頂禮與供養一切勝者。

（3）懺悔業障

རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་དང་། གང་གི་སྒོ་ནས་དང་རང་བཞིན་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་སྡིག་པ་བཤགས་པ་གསུངས་པ། འདོད་ཆགས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ཤེ་ན། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སོ། །གང་གི་སྒོ་ནས་ཤེ་ན། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ། །རང་བཞིན་ནི། གང་ཡང་སྐྱེ་བ་འདི་འམ། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་སྡིག་པ་བདག་གིས་[67-1442]བྱས་པ་འམ། བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བ་རྣམས་སྲས་དང་བཅས་པའི་མདུན་དུ་གནས་ནས་སྐྲག་པའི་སེམས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་བཤགས་པར་བགྱི་སྟེ་སླར་ཡང་མི་བགྱིད་དོ་ཞེས་པའོ། །

以「甚麼原因」、「透過甚麼」、「自性」三種方面說明懺悔罪過，即「貪嗔」等。其中，問：甚麼原因？〔答〕：貪嗔癡為原因。問：透過甚麼？答：透過身語意。自性為於此生或來世我自己已作、叫他作、見作隨喜〔的罪過〕。當在勝者與佛子前一般，以畏懼的心，對所有那些〔罪過〕懺悔並不再造作。

（4）隨喜福德

ད་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་གསུངས་པ། ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གང་ཡང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་གསུམ་ན་བཞུགས་པ་བཏང་སྙུར་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་སྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་རེ་རེའི་དུས་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་དང། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དང། གང་ཡང་དང་པོ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དང། གང་ཡང་རང་རྒྱལ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་བསེ་རུ་ལྟར་གཅིག་པུར་སྤྱོད་པ་དང། ཚོགས་ཤིང་སྤྱོད་པ་དག་གི་ཡང་དུས་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསོད་ནམས་དང། གང་ཡང་སློབ་པའི་གང་ཟག་བདུན་པོ་དག་དང། གང་ཡང་མི་སློབ་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་དང། གང་ཡང་ཕྱོགས་བཅུའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང། བསྒོམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དུས་གསུམ་གྱི་བསོད་ནམས་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་བདག་གིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བགྱིའོ། །

現在經中說明隨喜福德。就「十方勝者與」而言，凡是三世佛世尊從發起有相的菩提心開始，地與波羅蜜等的堅定者，成就無量世出世間福德資糧與不可思議佛智行儀者。凡是從出發心開始的一切菩薩、凡是二種獨覺中的麟喻與部行獨覺們三時的世出世間福德；凡是七種有學補特伽羅、凡是無學阿羅漢、凡是十方一切眾生布施、持戒、修行性質的三世福德，每一剎那我都隨喜他們。

འགྲོ་བའི་སྒྲ་ནི་མ་ལུས་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སློབ་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱང་འདིའི་ནང་དུ་འདུས་པར་གྲུབ་ན། ཅིའི་ཕྱིར་སོ་སོར་བསྟན་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བ་སྟེ། [67-1443]ཤིན་ཏུ་སྲིད་པ་དང་བཅས་པས་འཁོར་བར་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ནི་ཤིན་ཏུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང། གཅིག་ནི་འགྲོ་བ་མེད་པ་ཉིད་པས་འགྲོ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་པས་དབྱེ་བ་བསྟན་ཏོ། །

問：如果「眾生」一詞是總稱之故，成立包含其中的有學等福德，為什麼〔要〕一一地說明？〔答：〕不是那樣的。因為「眾生」，所以是流轉者，也就是由於有極貪戀而流轉於輪迴的意思。其中（輪迴中）有些完全無流轉的緣故，以及某些是不流轉者的緣故，不應該用「眾生」一詞表達，因此即說明〔其〕差異（前面不能用眾生一詞涵蓋）。

（5）請轉法輪

ད་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་གསོལ་བ་གདབ་པ་གསུངས་པ། གང་ཡང་ཕྱོགས་བཅུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གང་ཡང་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲོན་མ་ནི་འགྲོ་བའི་སྒྲོན་མ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཕྱི་དང་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མུན་པའི་ཚོགས་སེལ་བའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲོན་མའོ། །བྱང་ཆུབ་བརྙེས་ཞེས་པ་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་སུམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའོ། །མ་ཆགས་བརྙེས་ཞེས་པ་ཆགས་པ་མེད་པའི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། དངོས་པོ་མ་ལུས་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་བསལ་ནས་ཟབ་མོའི་ཆོས་ཀྱང་རྟོགས་པ་སྟེ། གཞན་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ནི་དཀའ་བ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱའོ། །

現在經中闡述「請轉法輪」，「所有十方」等。「所有十方世間燈」即眾生燈，也就是清除世間內外本質的闇聚故，所以佛世尊為世間燈。「證菩提」即現前證悟無上正等正覺。「獲無礙」即以無礙的現等覺力，完全了知所有事物一切實際的本質，因此已完全地清除一切障礙後，也了悟甚深法，〔甚深法〕是那些追求其他事物者難以了悟的。

གང་ཡང་ཆོས་འཆད་པར་མི་བཞེད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དུ་མ་ན། ཤིང་མཆོག་གི་དྲུང་ན་བཞུགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ། བདག་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་མགོན་པོ་གཅིག་པུ་འགྲོ་བ་མི་ཤེས་པའི་མུན་ནག་གིས་གཡོགས་པ་ལ་བླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་མཛད་པའི་བླ་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་པུས་མོ་ས་ལ་བཙུགས་ནས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་བྱས་ཏེ།། མདུན་དུ་གནས་ནས་སོ་སོར་འདི་ལྟ་བུར་གསོལ་བ་གདབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པའོ། །

凡是尚未說法而在眾多世間中駐錫於殊勝樹下者，我為了被無明昏暗所遮蔽的眾

生向那些所有世間唯一怙主，屈膝著地、雙手合十勸請轉動能開啟無上智光的無上法輪。在〔他們〕面前一一地像這樣地祈求。

（6）請諸如來住世

[67-1444]མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་གདབ་པ་ནི། མྱ་ངན་འདའ་སྟོན་གང་བཞེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གང་ཡང་ཞེས་པས་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་མ་བྱས་པ་ནི། འཕྲལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་སྒྲོན་མ་ཞེས་པ་ཉིད་དང་འབྲེལ་ཏོ། །གང་ཡང་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་སྟོན་པར་བཞེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་གིས་ཐལ་མོ་རབ་ཏུ་སྦྱར་བར་འགྱུར་བས་ཡུན་རིང་པོར་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །དུས་ཇི་ཙམ་དུ་ཞེ་ན། དུས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྡུལ་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་བཞུགས་པར་རོ། །ཅིའི་དོན་དུ་ཞེ་ན། མགོན་ཐམས་ཅད་མེད་པར་གྱུར་པའི་འགྲོ་བ་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་དོན་དུའོ། །དེ་ལ་ཕན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བའི་བདེ་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཐོབ་པའོ། །བདེ་བ་ནི་མངོན་པར་མཐོ་བ་ཐོབ་པའོ། །

「祈請住世勿涅槃」即「所有欲現涅槃」等。以「所有」表示不分別。緊接著說明之故，所以與「十方世間燈」這句話有關。因為所有十方世界佛世尊即將涅槃，我向那些所有將示現涅槃者合掌祈求長久住世。問：〔住世〕到甚麼時候？〔答：〕住世到等同三世一切微塵數劫。問：為什麼？〔答：〕為了利益安樂失去一切依怙的眾生。

（7）普皆迴向

ད་ནི་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱ་ཕྱག་འཚལ་བ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ནི། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མཆོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། མཆོད་པ་དང་། སྡིག་པ་བཤགས་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྐུལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་དགེ་བ་གང་བདག་གིས་བསགས་ཤིང་བསྐྱེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བར་བགྱིའོ་ཞེས་པའོ། །

現在普皆回向經中所詮釋「頂禮」等所產生的福德聚。就「頂禮供養」等而言，

凡是我以頂禮、供養、懺悔罪愆、福德之隨喜、勸請如來、祈禱如來所累積而產生的善根，將它們全數回向無上正等正覺。

2.正行：普賢行願的細分

[67-1445]ད་ནི་བརྒྱད་པ་སྟེ་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ནི་ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་སྨོན་ལམ་གྱི་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པའི་དབྱེ་བ་སྟེ་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་བསམ་པ་དང། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པ་དང། མ་གོས་པར་རབ་ཏུ་སྦྱོར་པ་དང། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་དང། གོ་ཆ་དང་ཕན་པར་འདོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གྲོགས་དང་འགྲོགས་པ་དང། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱ་བ་དང། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་བསྒོམ་པ་དང། དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང། མི་ཟད་པའི་མཛོད་ཡང་དག་པར་དམིགས་པ་དང། འཇུག་པ་དང། སྟོབས་དང། གཉེན་པོ་དང། ལས་དང། རྗེས་སུ་བསླབ་པར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་དང། བསྡུས་པ་ཞེས་པའོ། །

現在是第八個〔義趣〕它的細分，現在是普賢願這部分的分類，即它的細分。其中也有十六行相，如下：意樂、不忘失菩提心、無染地好好修行、饒益有情、鎧甲、與欲饒益的菩薩友為伍、值遇善知識、現前觀修如來、完全受持正法、證無盡藏、趨入、力、對治、業、回向隨學與總攝。

（1）透過意樂所做的細分

དེ་ལ་རྣམ་པ་དང་པོ་ནི་བསམ་པའོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ།

其中，第一行相是意樂，它又分三項。

I.供養如來令完全酬滿〔菩薩〕意趣之意樂

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པར་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་བསྐང་བའི་བསམ་པ་ནི་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། མཆོད་པར་གྱུར་བའི་བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པས་གང་འདས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དག་དང། གང་ཡང་ད་ལྟར་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་ན། འཚོ་ཞིང་གཞེས་པས་འགྲོ་བ་ལ་ཕན་པ་དང། བདེ་བ་མཆོག་གི་རྒྱུ་རུ་གནས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་མཆོད་པར་གྱུར་ཅིག །གང་ཡང་མ་འོངས་པ་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཡང་ཡིད་ལ་བསམ་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྨྱུར་བ་སྨྱུར་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་

ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །དང་པོའི་ཕྱེད་ཀྱིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པའི་བསམ་པའོ། །ཕྱིས་ཀྱི་ཕྱེད་ཀྱིས་ནི་བསམ་པ་ཡོངས་[67-1446]སུ་བསྐང་བར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་པའོ། །

發心供養如來令完全圓滿意樂，即就「過去諸佛」等而言，以成為供養中的無上供養所有已涅槃的諸佛、凡是現在在諸多十方世界中生存且生活者，饒益眾生且以勝樂因的方式存在者，對他們所有也像那樣地供養。凡是那未來將出現者也圓滿意樂而速速地獲得佛菩提。以前半偈說明供養如來。後半偈說明完全圓滿意樂。

II.完全清淨佛土的意樂

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པའི་བསམ་པ་གང་གསུངས་པ་ནི། ཕྱོགས་བཅུ་ག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཇི་སྙེད་ཅེས་པ་ནི་གང་དག་སྟེ། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་བདེ་བ་ཅན་དང་འདྲ་བར་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། དཔག་ཏུ་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་རྒྱ་ཆེ་བར་སོ་སོར་གནས་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །བྱང་ཆུབ་ཤིང་དབང་དྲུང་གཤེགས་རྒྱལ་བ་དང་། །ཅེས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་གི་དབང་པོའི་དྲུང་དུ་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་གང་བར་མཉམ་པར་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་ཁྱབ་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །

闡述「完全清淨佛土之意樂」即「十方一切」等。「所有」即「凡是」。完全清淨那一切十方佛土，並且像極樂淨土一樣廣大，廣大而各自地存在無量世界中。「佛於菩提樹王下」即安住於菩提樹王下的諸佛世尊被菩薩們完全充滿，同時無有間隙地遍滿。

III.令諸有情安樂的增上意樂

སེམས་ཅན་ལ་བདེ་བ་སྟེར་བའི་བསམ་པ་ཡང་གང་གསུངས་པ་ནི། ཕྱོགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་གང་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་གང་དག་ཇི་སྙེད་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་བཞིས་བསྡུས་པའི་འགྲོ་བ་དྲུག་གི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་མཆོག་གིས་བདེ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་ནད་ཀྱང་མེད་པར་སོ། །རྟག་ཏུ་ནི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་ཅིག་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་རྣྡེད་པའི་ཡོན་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་རྙེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་བསམ་པ་ཁོ་ནས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་རྟག་ཏུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །

闡述「給予有情安樂之意樂」即「十方所有諸眾生」等。對所有一切十方世間中以四生總攝的六道有情眾生，以無漏殊勝安樂令他們安樂、也令〔他們〕身心永無疾病。也令他們獲得如法及與其相順的財物。但憑如法的意樂令一切眾生恆常圓滿。

（2）透過不忘失菩提心所作的細分

ད་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤང་བ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཞིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པ་གསུངས་པ་ནི། བྱང་[67-1447]ཆུབ་སྤྱོད་པ་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ནས་མ་ལུས་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་ཤོག་ཅེས་པའི་བར་དུའོ། །

現在以四偈解釋斷除所對治分，而說兩項不忘失菩提心，即是從「諸菩提行」到「願普清淨盡無餘」之間。

I.四個不忘失菩提心的因

（I）能憶宿命

བྱང་ཆུབ་ཅེས་པ་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བོ། །དེའི་དོན་དུ་སྤྱོད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པའོ། །དེ་བདག་གིས་སྤྱད་པ་ནི་རྟོགས་པར་གྱུར་ནས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་བརྗེད་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །ཚེ་རབས་ཀུན་དུ་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་ན། །ཞེས་པ་ནི། འཆི་བ་དང་སྐྱེ་བ་དག་ན་ཡང་རྟག་ཏུ་བདག་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའོ། །སྐྱེ་བ་དང་འཆི་བས་དབུས་ཀྱི་གནས་པ་བརྗོད་པར་དོན་གྱིས་བལྟ་བར་བྱའོ། །འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པའི་རྒྱུ་དང་པོའོ། །

「菩提」是無上正等正覺。為了它而行即是菩提行。「我修」即是證悟後不忘失一切眾生。「世世捨身受身處」即在生生死死中自己也能恆常出家。應知就意義上透過死亡與出生兩者，說明中間的階段。這是不忘失菩提心的第一因。

（II）無垢清淨尸羅

རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་རྗེས་སུ་སློབ་འགྱུར་ཏེ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། རྒྱལ་བ་དུས་གསུམ་དུ་བཞུགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པ་ནི་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ལའོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་པ་ལ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་ཕུན་སུམ་

ཚོགས་པའོ། །ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱོད་པ་དྲི་མེད་ཡོངས་དག་པ། །རྟག་ཏུ་མ་ཉམས་སྐྱོན་མེད་སྤྱོད་པར་ཤོག་ཅེས་པའོ། །ཇི་ལྟར་དཔེར་ན་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་མ་གོས་པས་དྲི་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་དྲི་མ་མེད་པ་སྟེ། གཡའ་དང་འདྲ་བའི་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །

就「隨學一切諸勝者」等而言，學習三世一切勝者的學處就是〔學習〕普賢行。就「究竟圓滿普賢行」而言，「究竟」即完備。問：怎麼做？〔答：〕「無垢清淨尸羅行，願常無破無穿漏」。例如；滿願寶不被客塵所染之故，所以無染。不被像污垢那樣的瑕穢所染污，因此自性清淨。

དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མ་ཉམས་སྐྱོན་མེད་པ་སྟེ། འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱེད་པ། གདུང་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཞི་བར་བྱེད་པ། ནད་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་པ། དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་ཟློག་པར་བྱེད་པ། གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཁོ་ན་ལ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པའོ། །

因此，是無破、無穿漏者即是能滿足一切所欲者、完全清除所有熱惱者、消除一切疾病者、能平息非時死者、並且唯行圓滿的利他。

དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ། གློ་བུར་གྱི་དྲི་[67-1448]མ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བར་དྲི་མ་མེད་པ་སྟེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཡའ་དང་འདྲ་བའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སེམས་བསྐྱེད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོངས་སུ་ནི་ཀུན་ནས་སོ། །དག་པ་ནི་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་པས་ན། ལྟུང་བས་མ་གོས་པའི་བསླབ་པ་ནི་ཉམས་པ་མེད་པས་ན་མ་ཉམས་པའོ། །

同樣地，這裡的菩薩戒是像珍寶一般的寶。因為離業煩惱汙垢的客塵，所以是無垢；因為遠離如同汙垢的聲聞獨覺乘發心故；由於無〔發菩提心〕則不生〔一切相智〕，也就是由於發一切相智心即是珍貴的自性。「完全」是完備。「清淨」是完全清淨；若精進地實踐菩薩的一切學處，則不被墮罪所染的學處即是無違犯，所以是無破。

འདས་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལ་ལྟོས་པའི་སྲེད་པ་སྐྱེས་པ་དང༌། ཡང་མ་འོངས་པ་དང་སྐྱེ་བ་འདི་ལ་ཆགས་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་སྲེད་པ་དང༌། ད་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྲེད་པ་སྟེ། དུས་གསུམ་པོ་འདི་དག་གི་སྲེད་པའི་ཁབ་དག་གི[14]་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མ་ཕུག་པས་ན་སྐྱོན་མེད་པའོ། །ས་དང་འདྲ་བར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱེད་པའོ། །གདུང་བ་རབ་ཏུ་སེལ་བ་དང༌། ནད་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་ཞི་བ་དང༌། ལྷ་དང་མི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་བྱེད་པ་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཁོ་ན་ལ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་ཁོ་ན་སྟེ། ངེས་པའི་ཚིག་ཏུ་ནི་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གདུང་བ་ཐམས་ཅད་སེལ་བའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་པ་ནི་བསིལ་བར་བྱེད་པས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱོད་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱོད་པའོ། །སྤྱོད་པ་ནི་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའོ། །རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་པ་དྲི་མ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ། མ་ཉམས་པ། སྐྱོན་མེད་པ་རྒྱུན་དུ་སྤྱོད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་ཞེས་པའོ། །ང[15]་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པའི་རྒྱུ་གཉིས་པ།

產生依賴經驗過去境況的貪愛、非常喜歡執著來生和此世的貪愛；非常耽著現在已生者的貪愛，也就是絲毫不被這些貪愛三世的針所刺破，所以無穿漏。如同大地一樣成為一切佛菩薩的功德之所依，因此是能圓滿一切所欲者。因為完全清除所有熱惱、平息一切疾病、令一切人天壽命無量，並且惟有專心地圓滿成辦利他，所以就辭源學而言是，消除一切身心熱惱者。「尸羅」是因為能令清涼，所以是「尸羅」。因為是實踐尸羅，所以是尸羅行。行是實踐。以那樣的方式恆常行持無垢、完全清淨、無破、無穿漏的尸羅行，是「直到成正覺前〔所應當做的〕」。這是不忘失菩提心的第二個因。

（III）隨眾生語音而說法

ལྷ་ཡི་སྐད་དང་[67-1449]ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ལྷ་ལ་ཡོད་པའི་སྐད་ནི་ལྷའི་སྐད་དོ། །ཀླུ་དང་གནོད་སྦྱིན་དང་གྲུལ་བུམ་དང་མི་དག་སྟེ། དེའི་སྐད་ནི་དེ་དག་གི་སྐད་དོ། །མདོར་བསྡུ་ན་ཇི་སྲིད་དུ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་དེ་དང་དེས། དེ་དང་དེ་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོའི་བར་དུའོ་ཞེས་པའོ། །འདི་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པ་སྟེ།

就「天語及」等而言，天所擁有的語言是天語。〔對〕龍眾、夜叉眾、鳩槃荼眾、

---

14 此處依 P、N 應為 གིས。

15 參照本文敘述「忘失菩提心的因」等段落時，皆是 འདི，判斷此處應為 འདི 較為合理。

人們，〔以〕其語言就是用他們的語言〔說法〕。總之，隨諸一切眾生各自語音，各自向他們說法，是「直到成正覺前〔所應當做的〕」。此即不忘失菩提心的第三個因。

（IX）精進

ངེས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ངེས་པ་ནི་མཉེན་པ་དང་ཞི་བའོ། །ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་སྟེ། དེ་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པ་ནི། བདག་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བརྩོན་པ་དང་ལྡན་པ་མ་དུབ་པའི་ཡིད་ཀྱིས་སོ། །མ་གྱུར་ཅེས་པ་ནི་ཙུང་ཟད་ཙམ་ཡང་བདག་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོ། །བརྗེད་པར་མ་གྱུར་པ་འདི་མི་བརྗེད་པར་གྱུར་པ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོའི་བར་དུའོ་ཞེས་པའོ། །ཚིག་སུ་བཅད་པ་ཕྱེད་དང་བཞིས་གང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་དང། དེ་དག་གི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱས་ནས་འདི་ནི་རྒྱུ་བཞི་པ་སྟེ།

就「調柔」等而言，「調柔」即柔和與寂靜。「波羅蜜」即布施等十個。以不厭倦的心使自己精進於所有項目（波羅蜜）。「不」為「絲毫也〔不〕……自己的菩提心」。這「不忘失」為在〔前往〕菩提道場前不忘失菩提心。以三偈半闡述成為發心方面的障礙與針對它們對治。此即第四因。

II.發願斷除菩提心的障礙

ད་ནི་ཚིག་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤང་བར་བྱ་བར་བསྟན་པ་གང་གསུངས་པ། སྡིག་པ་གང་རྣམས་སྒྲིབ་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གང་སྡིག་པ་སྒྲིབ་པར་གྱུར་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་པ་སྟེ། དེ་དག་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་སྤོང་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའོ། །

現在經文的內容是用兩句頌闡述斷所對治分。就「諸惡成障者」等而言，「成障諸惡」即中斷菩提心者，意思是「願將那些〔成障諸惡〕全部無遺漏地完全消滅殆盡」。

（3）透過無染行所作的細分

ད་ནི་མ་གོས་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པ་སྟེ། རྒྱུ་གསུམ་པ་དག་གང་ལས། གང་དུ། གང་ལྟར་གསུངས་པ་ནི། ལས་དང་ཉོན་

མོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གང་ལས་ཞེས་པ་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་བདུད་ཀྱི་ལམ་[67-1450]སྤང་ངོ་། །ལས་དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་། མི་གཡོ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་གསུམ་ཆར་ཡང་གཟུང་ངོ་། །དེ་ལས་མི་དགེ་བའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་དང་བདུད་ཀྱི་ལམ་དག་ལས་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་དེས་མ་གོས་པར་རྟག་ཏུ་སྤྱོད་པའོ། །གང་དུ་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ལྷ་ལ་སོགས་པར་རོ། །ཇི་ལྟ་བུར་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་པདྨ་ཆུས་མི་ཆགས་པ་བཞིན། །ཞེས་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་པདྨ་ཆུ་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་ཆུས་མི་གོས་སོ། །དེ་དང་འདྲ་བར་སྡིག་པའི་ལས་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་བདུད་ཀྱི་ལམ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་དག་གིས་མ་གོས་པར་སྤྱོད་པ་སྤྱད་དོ་ཞེས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དགེ་བ་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་ལ་མི་ཆགས་པར་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་། བདེ་བ་འབའ་ཞིག་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་སྤྱད་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཁོང་ནས་འབྱུང་ངོ་། །ཅི་དང་འདྲ་བར་ཞེ་ན་ཉི་ཟླ་ནམ་མཁར་ཐོགས་པ་མེད་ལྟར་སྤྱོད། །ཅེས་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ཟླ་བ་དང་ཉི་མ་དག་འཇིག་རྟེན་ན་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་བར་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་གཅིག་བུས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

現在〔解釋〕第三行相「無染行」，即說明三因：「從何而來」、「對象是誰」、「像甚麼」。就「業煩惱」等而言，「從何而來」即是斷除業、煩惱與魔道。因為這裡的業沒有分類，所以用善、不善、不動的分類也可以指涉在三組中。它來自不善的業、煩惱與魔道。因為完全解脫業，所以是恆常行於無染。問：對象是誰？〔答：〕世間神等。問：像甚麼呢？〔答：〕「猶如蓮花不著水」。就像實踐不被罪業、煩惱與魔道的世間法的染污行持。同樣地，不貪著善與不動業的異熟果而利益一切眾生，只為了安樂之故而行，就是出現「菩薩行」。問：像甚麼呢？〔答：〕「恰似日月不住空」。就像世間的日月一樣，如同如意寶般地只有行利他之故。

བདག་གི་དོན་ལ་ནི་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་ཆགས་པ་མེད་པར་ཉིན་དང་མཚན་དུ་ནམ་མཁའ་ལ་རྒྱུ་བ་དང་འདྲ་བར་ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་བདུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་དགེ་བའི་བར་དུ་གཅོད་པར་བྱེད་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ལ་འགོག་པ། ཡང་དག་པའི་ལམ་ལས་བཟློག་པ་སྟེ། ངེས་པའི་ཚིག་ཏུ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྲོག་གི་བར་དུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་བདུད་ལ་བདུད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །དེ་ཡི་ལམ་འགོག་པ་ནི་ཕན་པའི་དངོས་པོ་རྒྱུ་ཡིས་སླུ་བ་སྟེ། སྐྱེ་བ་འདིའམ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལའོ། །

絲毫不貪著於自利就像日夜間漫遊於天空中。其中，為什麼稱為「魔」？能中斷善且阻礙菩提道。從真實道中退出，就辭源學而言因為是中斷法的〔慧〕命之能

作因，所以將破壞者稱為「魔」。阻斷其（菩提）道〔的方式〕是在此生與所有他生中，欺騙〔行者〕從菩提道退轉。[16]

（4）透過利益有情的所做細分

[67-1451]ད་ནི་རྣམ་པ་བཞི་པ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པར་བྱེད་པ་གང་གསུངས་པ་ནི། ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ། འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ནི་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། ངན་སོང་གསུམ་དུ་སྐྱེས་པ་དེའི་རབ་ཏུ་ཞི་བའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ཁོ་ན་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། དེ་དག་ནི་ཤིན་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་སུ་བསྟན་ཏེ། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པར་རྟོགས་པར་བལྟའོ། །འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བླ་ན་མེད་པའི་བདེ་བ་ལ་རབ་ཏུ་གཞོག་བར་བྱེད་པའོ། །ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཉིད་ལ་ཕན་པ་དང་། བདེ་བའི་བསམ་པས་སྦྱོར་བ་གཞན་མི་བྱེད་པར་ཇི་སྲིད་བླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་མ་དུབ་པའི་ཡིད་ཀྱིས་སྤྱོད་པའོ། །དུས་ཇི་ཙམ་དུ་ཞེ་ན་གསུངས་པ། ཞིང་གི་མཐའ་དང་ཕྱོགས་རྣམས་ཇི་ཙམ་པར། །ཞེས་པ་སྨོས། ཇི་ཙམ་པར་ཞེས་པ་ནི་ཞིང་གི་མཐའ་ཇི་ཙམ་པར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཇི་སྲིད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རྒྱུན་བསྐལ་པ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པར་གྱུར་པ་སྟེ། ཕྱོགས་ཞེས་པ་ལ་ཕྱོགས་བཅུ་དེ་སྟེད་དུ་སྤྱོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་འབྲེལ་ཏོ། །

現在是經上所說第四行相「饒益有情」的內容，即「惡道苦」等。眾生的一切痛苦為惡道苦，也就是那生於三惡道者的完全熄滅。問：為什麼只有完全熄滅惡道苦？〔答：〕因為那些是極為痛苦的自性，所以提出來說明。然而，應該理解成也將一切輪迴苦完全熄滅。也令一切眾生安置於無上安樂。問：如何做？〔答：〕除了利益安樂一切眾生的心思之外，也不做其他的加行而直到獲得無上智之前，以完全不厭倦的心實踐。經中問：直到何時？〔答：〕「盡剎時限諸方間」。「盡」是「盡剎時限」，也就是直到佛剎土的相續一劫一劫地輾轉流轉。就「諸方」而言，也那樣地在十方中實踐。〔這兩段皆須與那樣地修行〕結合起來。

（5）透過鎧甲的所做細分

རྣམ་པ་ལྔ་པ་སྟེ་གོ་ཆ་གསུངས་པ་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

[16] 直譯為「欺騙被因（菩提道）所利益的事物（菩提）」。

ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་གསལ་བར་བསྟན་པའོ། །གང་གསུངས་པ། སེམས་ཅན་དག་གི་སྤྱོད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། སེམས་ཅན་སེམས་དང་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་ནས་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་སྟེ། རྗེས་སུ་མཐུན་པར་[67-1452]གྱུར་པས་སོ། །

說明第五行相「鎧甲」中也有三種，其內容為：有情行的隨行、圓滿佛陀之法、開顯正法。就「**諸眾生行**」等而言，了知有情心與行為後隨行〔有情心與行為〕，也就是隨順〔有情心與行為〕。

བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་དུ་སྤྱོད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པའོ། །དེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་འཕེལ་བའི་བར་དུའོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། །ཞེས་པ་ལ། བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཡང་འདིར་ཆོས་སྟོན་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་བཟུང་སྟེ། སྨྲ་བར་འདོད་པའི་བསམ་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་ལ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཞེས་ཉེ་བར་བཏགས་པ་སྟེ། མ་འོངས་པའི་བསྐལ་པ་མཐར་ཐུག་པའི་བར་དུ་མི་སྐྱོ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་སྤྱོད་པར་བྱའོ་ཞེས་པའོ། །

就「**究竟圓滿菩提行**」而言，為了菩提而行即是菩提行。究竟圓滿它〔菩提行〕即完全增長佛陀之法前。就「**以諸普賢行願力**」而言，普賢行在此處也是包含在說法的自性中，也就是由於想要詮說的心意，將經典的文辭方便說為「普賢行」。直到盡未來劫最後際前，心毫不厭倦地實行。

（6）透過值遇相同福緣菩薩的所做細分

ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མཚུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གྲོགས་པོ་དང་འགྲོགས་པ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་པ་སྟེ། གང་གསུངས་པ། བདག་གི་སྤྱོད་དང་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གང་ཡང་སྤྱོད་པ་མཚུངས་པ་བདག་དང་འདྲ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ། །སྤྱོད་ཅེས་པ་ནི་སྤྱོད་པ་དེས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མཚུངས་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་རྟག་ཏུ་འགྲོགས་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཅིག་པུའི་སྨོན་ལམ་སྤྱོད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་སོ་ཞེས་པའོ། །

結交身語意行相同的菩薩友是第六行相，其內容為「**同於我行**」等，即凡是行為相順與我相似的菩薩。「行」是願以那與行為相順的情況下直到菩提恆常地為友

伴。身語意也與它一同的情況下行一位菩薩的願，並且住於無煩惱。

（7）透過令善知識歡喜的所做細分

ཕན་པའི་བསམ་པས་གདམས་ངག་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་ནི་རྣམ་པ་བདུན་ཏེ། གང་གསུངས་པ། བདག་ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གང་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཕན་པར་འདོད་པ། བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ། ཆོས་ཀྱི་གཏམ་བྱེད་པ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་མཚུངས་པར་རྟག་ཏུ་འགྲོགས་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །

開示「因為饒益的想法而依止開示口訣的善知識」為第七行相，即「意欲益我」等。願恆常地與那所有想要饒益的善知識、開示普賢行者、談論法者一同為友。

（8）透過如來現前的所做細分

[67-1453]དུས་དང་འཁོར་དང་མཆོད་པའི་བྱ་བ་ལ་ངལ་བ་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་བསྒོམ་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་གང་གསུངས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་སྲས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་དག་ལ་ཕྱོགས་བཅུ་པོ་ཀུན་གྱི་རྒྱལ་བ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བའི་མགོན་པོ་འགྲོ་བའི་གཉེན་གཅིག་པུ་མ་བསྒྲིབས་པའི་མིག་གིས་རྟག་ཏུ་བལྟའོ། །དེ་དག་ལ་ཡང་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་སོ་སོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ། རྒྱ་ཆེ་བ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་དང་མཚུངས་པ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཁྱབ་པས་མཆོད་པར་བྱའོ། །དུས་ཇི་སྲིད་དུ་ཞེ་ན། མ་འོངས་པའི་བསྐལ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་ནུབ་པ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཞེས་པའོ། །

說明「在集會、圍繞、供養等行為上沒有疲厭地觀修如來於面前」為第八行相的內容，即「佛子所繞」等。已無障蔽的眼恆常地觀見被菩薩眾所圍繞的怙主、眾生唯一的親友之一切十方勝者佛世尊眾。也在每一剎那中向祂們供養如同虛空般廣大、遍滿法界的具有一切各種殊勝相〔的供物〕。問：直到甚麼時候？〔答：〕直到盡一切未來劫最後際前，心毫不厭倦地〔供養〕。

（9）透過遍持正法的所做細分

འཛིན་པ་དང་སྟོན་པའི་ལས་དག་གིས་དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་རྣམ་པ་དགུ་པ་གང་གསུངས་པ་ནི། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་ཅིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དུས་གསུམ་དུ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་གསུང་རབ་

ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་པ་དང༌། དེ་འཛིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིན་པ་དང་ནན་ཏན་དུ་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡང་ཆོས་སྟོན་པའི་རང་བཞིན་ཏེ། འགྲོ་བ་ལ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་ཞེས་པའོ། །གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་ཡང་དག་པར་གསལ་བར་བསྟན་པའོ། །འདིར་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་ནི་དེ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཚིག་ལ་མངོན་པར་བརྗོད་དོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བ་ཡང༌། །ཞེས་པ་ལ། བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའོ། །དེ་རྣམ་པར་སྦྱང་བ་ནི་དྲི་མ་མེད་པར་བྱ་བ་[67-1454]སྟེ། མ་ལུས་པར་བཀྲུས་ནས་རིང་དུ་བྱེད་པས་མ་འོངས་པའི་བསྐལ་པ་ཀུན་དུ་སྤྱོད་པ་ནི་ནན་ཏན་དུ་བྱ་བའོ། །

說明「以諸持誦與開示的事業來完全執持妙法」之內容為第九行相。就「執持諸勝者妙法」等而言，開示三世一切勝者所說十二分法的經典，以及透過憶持它（十二分法）的力量執持和精進地實踐。菩提行也是開示法的自性，也就是向眾生「善光顯」等。「光顯」即正確而清楚地開示。在這裡「菩提行」也是就清楚開示它的語詞而宣說。就「究竟清淨普賢行」而言，「普賢行」是菩薩行。「究竟清淨」它即「令無垢」，也就是透過無遺漏地清潔後長期地做，在未來一切劫中實踐，也就是精進地做。

（10）透過獲無盡藏的所做細分

བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་བསགས་པས་མི་ཟད་པའི་མཛོད་ཡང་དག་པར་དམིགས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་པ་གང་གསུངས་པ་ནི་སྲིད་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པའི་སྲིད་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བ་ནས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་དང༌། ཟད་མི་ཤེས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་དག་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་ནམ་མཁའ་མཛོད་དང༌། དྲི་མ་མེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་དག་དང་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་སྒྱུ་མར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། ཇི་སྲིད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མི་ཟད་པའི་མཛོད་ཟད་མི་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གཏེར་དུ། འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའོ། །

闡述第十行相的內容為「透過累積福德與智慧等資糧真實地以無盡藏為所緣」，即「於諸有中」等。「願在欲界等『一切存有中』為了有情，生於輪迴流轉中，並且成為擁有無盡福德資糧與真實者。同樣地，方便、諸勝慧、三昧虛空藏、無

垢印等，以及同樣地成為幻化的菩薩的解脫、大悲的對境。直到菩薩共與不共的功德在無盡藏無盡功德寶藏中成為利益安樂無餘眾生的因」。

（11）透過入的所做細分

རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་པ་ནི་འཇུག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ལྟ་བ་ལ་འཇུག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་དང། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལ་འཇུག་པ་དང། བསྐལ་བར་གནས་པ་ལ་འཇུག་པ་དང། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བལྟ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་བཀོད་པ་དག་ལྟ་བ་ལ་འཇུག་པ་དང། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དྲུང་དུ་འགྲོ་བ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །

第十一行相為入，其中又分項如下：兩項進入觀修佛土、進入佛語、悟入轉法輪、進入劫的相續（進入於相續而生的劫）、悟入觀如來的行境、進入觀見諸莊嚴佛土、趨入如來跟前等八項。

I.觀修一塵中有塵數佛刹土有不思議的佛陀開示菩提行

[67-1455]དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ལ་འཇུག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ནི། རྡུལ་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། རྡུལ་གཅིག་གི་རྩེ་མོ་ལ་ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྡུལ་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ངོ། །དེ་ལ་ཡང་ཞིང་ཞེས་པ་ནི་ཞིང་དང་ཞིང་ངོ། །བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཞེས་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅིང་བསམ་པ་ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དག་དང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྲས་ཞེས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟེ། དེ་དག་གི་དབུས་ན་བཞུགས་པ་ཞེས་པ་ནི་བཞུགས་པར་གྱུར་པའོ། །

其中，經中以兩偈頌說明「兩項進入佛土」，即「一塵」等。一塵頂端上有等同於十方三世佛刹土微塵數的佛刹土。又其中「刹」即刹土與刹土。「不思議」即不可思議且超越想像的諸佛。「佛子」即菩薩，〔諸佛〕「處」在他們（菩薩）中央即安住。

བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ཅིང་ཞེས་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱོད་པ་སྟེ། རྟོགས་ནས་སྤྱོད་པའོ། །བལྟ་ཞེས་པ་ནི་བལྟ་བ་ལ་འཇུག་པའོ། །དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་སྨོན་པ་ནི་མི་སྲིད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་མེད་པ་འདི་ལྟར་རྟོགས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཅིག་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཡང་རྡུལ་གཅིག་གི་རྩེ་མོ་ལ་བལྟ་བར་མི་སྲིད་པ་ན། དེ་ཐེ་

ལྟར་དུས་གསུམ་ན་བཞུགས་པ་མ་ལུས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རྡུལ་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ན། གྲངས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཁོར་གྱི་དབུས་ན་བཞུགས་པས་ཡོངས་སུ་གང་བ། སོ་སོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་རྡུལ་གཅིག་གི་རྩེ་མོ་ལ་བལྟ་ཞེས་པའི་སྨོན་ལམ་ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྱུལ་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་པས་སྟེང་དང་འོག་དང་ཐད་ཀར་ཐ་དད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྱུལ་པས་རྡུལ་གཅིག་གི་རྩེ་མོ་ལ་འདི་ལྟ་བུ་ཅིའི་ཕྱིར་སྲིད་པར་མི་འགྱུར། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡང་གང་གསུངས་པ། ངོ་མཚར་ཉུང་ཟད་ཡོད་པར་ནི། །འཇིག་རྟེན་[67-1456]མཁས་པས་མ་མཐོང་སྟེ། །དབང་པོས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཉིད། །དེ་ལ་ངོ་མཚར་ཅི་ཞིག་ཡོད། །བསམ་གཏན་པ་ལས་ཀླུ་དག་དང་། །སངས་རྒྱས་མཐུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཆེ། །འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་སྐྱོབ་པ་ཡིས། །བཞི་པོ་བསམ་མི་ཁྱབ་པར་གསུངས། །ཞེས་སོ། །

就「行菩提行」而言即實踐菩提行，也就是了悟後實踐。「見」即趨入見。像這樣地認為「因為發那樣誓願是不可能的，所以沒有菩薩誓願的果」。問：由於連在一微塵上也不可能看得見一個佛刹土的話，要如何向那（偈頌）一樣發願「在各個不同的一微塵的頂端看見等同於三世無餘的佛刹土微塵數的佛刹土，〔在那些刹土中〕充滿著無量諸佛世尊安住在菩薩所圍繞的中央」？〔答：〕不是那樣。因為就像透過不可思議業的幻化之各種世間界，有上、下、橫向等各個不同，同樣的透過不可思議智的幻化怎麼不能夠讓一微塵頂上有像這樣〔等同於三世無餘的佛刹土微塵數的佛刹土，在那些刹土中充滿著無量諸佛世尊安住在菩薩所圍繞的中央〕？經中也曾說過不可思議的內容：「存在少數稀有事，世間智者所不見，透過根所現前者，其中怎有稀有事？靜慮業力與龍眾，以及佛力殊勝性，世間怙主所宣說，四種不可思議事」。

དེ་ལྟར་ཡང་འདི་དག་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་གསུང་ལ་བློ་ཞན་པ་དག་མི་སྲིད་པའི་དོན་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤིན་ཏུ་དད་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ཡང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་རབ་ཏུ་བསྒྲུབས་ཟིན་ཏོ། །སྔག་དོན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུངས་ལ། །གང་བློ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །དེས་ནི་འདིར་ནི་ཡིད་ཆེས་པས། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་བྱ། །འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་ཇི་སྲིད་དུ་སྣོད་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་ཆུ་དངས་པས་ཡོངས་སུ་གང་བ་ལ་ནམ་མཁའ་ལ་བརྒྱུན་པའི་གཟའ་དང་རྒྱུ་སྐར་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་ཉིད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ། ཆོས་རྣམས་ཟླག་ཅ་དང་མཚུངས་པ། །རབ་རིབ་རྨི་ལམ་མཚན་ཉིད་དང་། །སྒྱུ་མ་སྨིག་རྒྱུ་འདྲ་བ་དང་། །དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སོ། །

同樣的，劣慧者們極為相信這些諸佛的話語「即使不存在也是如實的」。以下也極為清楚地完全「於佛語隱義，凡生猶疑者，彼應於此處，極信解空性」。世間中也是隨著盛滿清水極小容器上，可以看見映飾在天上的所有星曜、星辰等。因此，世尊說：「諸法如谷響，眼翳夢寐性，似幻術陽焰、若乾闥婆城」。

II.以如劫海般的時間進入如海般佛剎土海修行

འདི་དག་ཀྱང་གང་ཡང་དུས་གསུམ་དག་གི་ཞིང་བཀོད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་ཕྱིས་གསལ་བར་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་མ་ལུས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཇི་ལྟར་རྡུལ་གཅིག་གི་རྩེ་མོ་དེ་ལྟ་བུར་མ་ལུས་ཤིང་ལུས་པ་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིའོ། །སྐྲ་ཙམ་ཕྱོན་ཞེས་པ་ནི་སྐྲའི་རྩེ་མོའོ། །འདི་སྐད་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྲའི་རྩེ་མོ་ཙམ་གྱི་ཕྱོན་གྱི་ཚད་ལ། དུས་གསུམ་དུ་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱ་མཚོ་དང་དེ་དག་གི་ཞིང་རྒྱ་མཚོའོ། །སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། སྤྱོད་པ་དེ་སྔོན་དུ་བྱ་བ་སྟེ། མ་འོངས་པའི་བསྐལ་པ་རྒྱ་མཚོའི་བར་དུ་འཇུག་པའོ། །

以下也是透過「凡莊嚴諸三世剎」這偈頌闡明後面〔內容〕。就「如是無餘」等而言，在如同一微塵頂端〔有剎塵土〕，同樣地無餘剎土一切無餘方所的〔每一微塵上也各有剎塵土〕。「一毫量」即毫髮的頂端。以下的話將說明：在毫髮頂端的範圍上有三世佛世尊海以及他們的剎土海。就「行」而言，先做那修行後，入於未來劫海之間。

III.進入佛語

སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་ཡང་གང་གསུངས་པ། གསུང་གཅིག་[67-1457]ཡན་ལག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གཅིག་གིས་ཆོས་བསྟན་པས། གྲངས་ལས་འདས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་བྱེ་བྲག་གི[17]་དོན་གཞན་དང་[18]ཚིག་དང་ཡི་གེ་གཞན་དང་གཞན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཅིག་ཅར་དུ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་གསུང་གི་ཡན་ལག་རྒྱ་མཚོ་དང་ལྡན་པའི་སྒྲ་ཐོས་སོ། །ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་ན་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམ་པར་དག་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཉན་པའི་སྐྱེ་བོ་དག་གི་འདོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རེ་རེའི་དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲ་ལ་རྟག་ཏུ་འཇུག་པར་བྱ་ཞིང་མ་ལུས་པར་

[17] 此處依 P、N 應為 གིས。

[18] 此處依 P、N 應再加入 གཞན་ 字。

ཡིད་ལ་བྱེད་ཅེས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡང་གསུངས་པ། དེའི་ཕྱིར་ངོ་མཚར་མི་ཆེ་སྟེ། །འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་ཆེ། །མང་པོ་ཉེ་བར་འདུག་པ་ལ། །གང་དེ་མོས་པའི་དབང་གིས་ནི། །ཚིག་གཅིག་གི་ནི་བཤད་པ་ཡང་། །དུ་མ་ཉིད་དུ་མཚོན་ནས་ནི། །བདག་ཉིད་ལ་ནི་སྟོན་ཏོ་ཞེས། །སྐྱེ་བོ་མང་པོས་གོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། གང་ཕྱོགས་བཅུའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་སྟན་གཅིག་ལ་གནས་ཏེ་མ་རྨོངས་པར་འཐུང་བས་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་གི་བར་དུ་སེམས་ངོམས་པ་མེད་པར་བློ་ཆེན་པོ་རྒྱ་མཚོ་དང་མཚུངས་པར་བདག་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །

是經中也說了「進入佛語」的內容。就「一言支」等而言，以一佛的語言說法，為了令超乎計量不同眾人一併聽見無量意義各別、語詞與文字個別的具有支分音聲海之聲音。十方三世一切勝者無量清淨說法音聲支分，也同樣地隨著聽者們希求的方式，就恆常地進入那佛語中各各如來的音聲支分海且無餘地作意。同樣地經中也說：「是故大稀有，此極大稀奇，眾多隨住者，依照其希求，縱使說一音，亦因多說明，我已受教導，眾人皆明瞭。」同樣地《莖莊嚴經》的〈聖彌勒解脫〉也說：「凡是住於十方善逝法雲一座，透過不蒙昧地飲用〔善逝法雲〕，在千萬千億劫間我應當不饜足地住於等同汪洋的大智慧中。」

དང་པོའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཕྱེད་ཀྱིས་ནི་སྟོན་པ་པོའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཕྱིས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཕྱེད་ཀྱིས་ནི་ཉན་པའི་སྐྱེ་བོའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་ཏོ། །གང་ཞེས་པ་ནི་བདུན་པ་སྟེ། གཅིག་གི་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པའོ། །གསུང་གཅིག་ཡན་ལག་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲ་ཀུན་གྱིས། །ཞེས་པ་ལ། སྒྲ་[67-1458]ཀུན་གྱིས་ཞེས་པ་ནི་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། ། དཀྲུགས་འགྲེལ་

用前半偈闡述說法者的殊勝本質；以後半偈闡述聽者的殊勝本質。「諸」是第七格，用「一」這個字來詮釋。就「以一言支諸語海」而言，應該將「諸語」視為語詞的補充。

IV.入轉法輪

ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལ་འཇུག་པ་ཡང་གང་གསུངས་པ། དུས་གསུམ་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་དུས་གསུམ་དུ་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་དག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལ་འཇུག་པ་དང་ལྡན་པ་གང་མི་ཟད་པ་

གྲངས་ལས་འདས་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་སོ། །བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཅིག་ཅར་འཇུག་པ་སྟེ་འཇུག་པར་བྱ་བའོ། །ཐབས་གང་དང་གང་གིས་གང་དང་གང་ལ་ཆོས་སྟོན་པར། དུས་གང་ལ་དང་ཡུལ་གང་ལ་མོས་པ་དུ་མའི་སེམས་ཅན་གདུལ་བྱ་ལ་འགྲོ་བ་སྟེ། འདིར་ཡང་ཚུལ་དེ་ལྟར་བལྟ་བར་བྱའོ། །དབྱངས་ཀྱི་སྒྲ་ནི་འདིར་ཡང་ཚིག་ཁ་བསྐང་བའི་དོན་ཏོ།།

「入轉法輪」也是經中所說內容。就「三世」等而言，他們也是一切三世諸勝者，具有以無盡超越計量的音聲進入轉法輪者。「以慧力」即用〔擁有〕智慧力量的我一起進入，也就是進入。就「甚麼方法」、「誰做甚麼」、「向誰說法」而言，應該在何時、何地作用在各種信解的所化有情，這裡也是應該像那樣地觀察。「音」一詞在這裡也是為了補充。

V.進入劫的相續

བསྐལ་བར་གནས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡང་གསུངས་པ། མ་འོངས་བསྐལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གིས་ཕྱོགས་བཅུར་བཞུགས་པ་མ་འོངས་བསྐལ་པར་འཇུག་པ་སྟེ། མདོར་བསྡུ་ན་བསྐལ་པ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པར་བདག་གིས་འཇུག་པར་བགྱི་བའོ། །གང་ཡང་བསྐལ་པ་དུས་གསུམ་ཚད་དེ་དག་ཅེས་པ་ནི་སྣ་ཚོགས་པ་དུས་གསུམ་གྱི་གྲངས་ལས་འདས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མཐར་ཏེ། གཅིག་ཅེས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་གོ། །འཇུག་ཅེས་པ་ནི་ནང་དུ་འདུས་པར་བྱའོ་ཞེས་པའོ།།

經中也說了「入於住劫」的內容。就「未來劫」而言，以一念頃入十方未來劫，總之我一劫接著一劫連續地進入。「舉凡三世諸劫量」即以一念頃究竟那超越計量的不同三世，「一」是單指一念頃。「入」是令集中到裡面。

VI. 入觀見如來及其行境

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བལྟ་བ་དང་། དེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་གང་གསུངས་པ། དུས་གསུམ་གཤེགས་པ་མི་ཡི་སེང་གེ་གང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་གང་ཡང་ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་དུ་བཞུགས་པའི་མིའི་སེང་གེ་སངས་[67-1459]རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལ་བདག་གིས་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་སོ། །བལྟ་ཞེས་པ་ནི་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེ་དག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་

ནི་ཡུལ་ལོ། །སྒྱུ་མར་གྱུར་པའི་རྣམ་ཐར་སྟོབས་ཀྱི[19]་འཇུག་ཅེས་པ་ནི་སྒྱུ་མར་གྱུར་པའི་ཞེས་བྱ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེའི་སྟོབས་ཀྱི[20]་རྒྱུན་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་པའོ། །

闡述「入觀見如來及其行境」的內容。就「所有三世人獅子」等而言，我以一念頃〔進入觀見〕那一切住於十方三世的人獅子佛世尊。「見」是應當觀見。他們的「行境」即是境界。「如幻解脫力得入」即以那本智的自性力恆常地進入「如幻」的菩薩解脫。

VII.進入觀見諸佛剎土

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་བཀོད་པ་ཡང་གང་གསུངས་པ། གང་ཡང་དུས་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གང་ཡང་དུས་གསུམ་བཀོད་པ་སྣེ་ཞིང་མང་པོའོ། །དེ་དག་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྡུལ་གཅིག་གི་རྩེ་མོ་ལའོ། །དེ་ལྟར་མ་ལུས་ཕྱོགས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ། །ཞེས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཕྱོགས་བཅུ་མ་ལུས་པའི་རྡུལ་གྱི་རྩེ་མོ་ལ་དེ་དང་འདྲ་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བཀོད་པ་དུ་མ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་འཇུག་པར་བགྱི་ཞེས་པའོ། །

也闡述「莊嚴佛剎土」的內容。就「所有三世」等而言，所有三世所莊嚴者是眾多剎土。「彼等現成」是以神變力在一微塵頂端上〔出現所有三世莊嚴佛剎土〕。「如是無盡諸方所」即同樣地十方無有遺漏的微塵頂端上，以一念頃進入與前面（一微塵頂端上所出現的所有三世莊嚴佛剎土）相同的眾多莊嚴佛剎土。

ད་ལྟར་བ་ཉིད་ལ་ཡང་ཇི་སྲིད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་གི་རང་བཞིན་དང་། ཚད་དང་། ཁ་དོག་དང་། དབྱིབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱས་པ་སོ་སོར་རྡུལ་གཅིག་གི་རྩེ་མོའི་གནས་སྐབས་སུ་མི་སྲིད་ན། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་དུས་གསུམ་དུ་བཞུགས་པ་མ་ལུས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ཕྱེ་བས། སོ་སོར་རྡུལ་གཅིག་གི་རྩེ་མོ་ལ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་སོ་སོར་གནས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་གྱིས་ཤིག་དང་འདིར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་པ། རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བ། རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ། མ་སྐྱེས་པ། མ་འགགས་པ། སྐྲ་ཤད་འཛིངས་པ་དང་འདྲ་བ། གདོད་མ་ནས་ཞི་བ། རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ། ཇི་[67-1460]ལྟར་མོས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ། སྣ་ཚོགས་པ་དུ་མའི་ངོ་བོ་སྟེ། རང་གིས་

[19]此處依 P、N 應為 ཀྱིས。

[20]此處依 P、N 應為 ཀྱིས。

གོམས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་མང་པོ་དག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སོས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་སྨོས་ནས། མངོན་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་གྱུར་པ་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས་བསྒོམས་པའི་ལས་ཀྱིས་གསལ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་ཅུང་ཟད་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཐུས། །སྒྱུ་མ་ངོ་མཚར་ཅན་སྣ་ཚོགས་པ་མིག་འཕྲུལ་མཁན་གྱིས་རབ་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་མཐོང་བས། དེ་ལྟ་བས་ན་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱས་ཏེ། འདི་ལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་མི་བྱའོ། །

問：即便是現在甚至永遠依諸佛剎土的本質、數量、顏色、型態差別分類也不在每個微塵頂端上的話，為什麼毫無遺漏的一切三世佛剎土也同樣地以本質等差別分類，就能於每個微塵頂端上相續不斷地一一存在十方的〔諸佛剎土〕？要如何理解它？〔答：〕那是因為信心。而且這裡應當解釋成因為一切法非實、如幻化一般無自性、如夢一般、不生、不滅、如同〔眼翳者所看到的〕散髮、本來寂靜、自性涅槃、隨著信解分別而生、許多各種的本質是依著自己各種串習的三昧而特殊信解產生不可思議後，透過自性觀修的業清楚地了解引發的體驗。在世間中也透過若干完全清淨所產生的力，由於看見魔術師展現各種神奇的魔術，因此對那所有那樣說的教法產生信心，就絲毫不再對這件事有懷疑了。

VIII.入如來前

བདེ་བར་གཤེགས་པའི་དྲུང་དུ་འགྲོ་བ་ལ་འཇུག་པ་བརྒྱད་པ་གང་གསུངས་པ་ནི་གང་ཡང་མ་བྱོན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གང་ཡང་མ་བྱོན་པའི་མཐར་ཐུག་པར་བཞུགས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲོན་མ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་ན་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་གྱི་བགྲང་གིས་མི་ལང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་སྐད་ཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཉིད་དུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་གྱུར་ཅིག། །

闡述第八「入如來前」的內容為「所有未來」等。所有未來住於究竟的世間燈佛世尊在不同的十方世間中，盡虛空超越計量的佛智行境，願在一剎那間現證無上正等正覺。

དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཡང་དུས་གཅིག་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི། དེ་དག་བྱང་ཆུབ་འཚང་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ལ། དེ་དག་ཅེས་པ་ནི་མངོན་

པར་བྱང་ཆུབ་པ་དེ་དག་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་སྟོན་པ་གང་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་མགོན་པོ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཅིག་ཅར་དུ་ཡིད་མགྱོགས་པ་དང་། ཀུན་དུ་འགྲོ་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་[67-1461]ལུས་ཀྱི་སྤྲིན་ཕྱོགས་བཅུར་སྤྲོས་ནས་མཆོད་པའི་སྤྲིན་ནམ་མཁའ་ཁྱབ་པ་དག་ཐམས་ཅད་དུ་སོ་སོར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་གྲངས་ལས་འདས་པ་རེ་རེ་ལ་མཆོད་པ་དང་། བསྟོད་པ་བྱེད་པ་དང་། ལན་བརྒྱ་སྟོང་གི་བར་དུ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་བསྐོར་བ་བྱེད་པ་འཁོར་བའི་མཐར་ཐུག་པར་རོ། །མཆིའོ་ཞེས་པ་ནི་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་སྟེ། དུས་གཅིག་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱའོ། །

同樣的也〔願〕在一時間轉法輪；同樣的也在〔一剎那間〕示現般涅槃，所以經中說「**彼等成佛**」等。「**彼等**」是那些現證菩提者同樣地轉法輪、同樣地示現般涅槃，以意捷疾與遍行神變力讓身體的雲遍布十方，直到輪迴盡前，一切諸供雲遍滿虛空一一地供養、讚嘆超越計量的每一位聖者，並且〔一一地向他們〕右繞十萬次。「**去**」是前往，也就是在一時間〔前往〕。

བྱང་ཆུབ་ཅེས་པ་ནི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་སྟོན་པ་ཡང་ངོ་། །འདི་ཉིད་ནི་ཞི་མཐའ་ཞེས་པ་ནི་ཚིག་ཁ་བསྐང་བའི་དོན་དུ་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་མཚོན་ཏོ་ཞེས་པ་སྟེ། གཙོ་བོ་ཉིད་བརྗོད་པའོ། །འོན་ཀྱང་ཆུའི་ཟླ་བའི་སྣང་བ་དང་འདྲ་བར་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པ་དང་། འཕོ་བ་བསྟན་པ་དང་། མངལ་ན་གནས་པ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། ལྷས་ཕྱག་བྱས་པ་དང་། སྒྱུ་རྩལ་བསྟན་པ་དང་། ཁབ་ནས་བྱུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་འགྲོ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་གི་རྒྱལ་པོར་སེང་གེའི་གདན་ལ་བཞུགས་ནས་བདུད་ཐམ་པར་བྱས་པའི་དུས་ཏེ། དེ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་འགྲོ་བར་བྱས་ལ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཅིག་ཅར་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡང་གསུངས་པ། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནི་ཐ་དད་པར། །གང་དེ་སེམས་ཅན་གཞལ་ཡས་པར། །སྐད་ཅིག་གིས་ནི་རྟོགས་མིན་ཞེས། །ཞུམ་པའི་སེམས་སུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

「**佛**」是現等覺。以及這個「**示現涅槃**」就是「**究竟寂**」，是為了補足句子而用同義詞來表示。提出最主要〔佛行誼〕說明。然而，如同水月的顯現般住兜率處、示現〔自兜率天〕逝歿、住母胎、降生、天神禮敬、示現〔學習〕技藝、踰城、出家、苦行、詣菩提道場、住菩提樹王獅子座而後降魔的時候，就像那（成佛、示涅槃時）一樣前往，然後一下子〔到〕祂們跟前之意。這樣的內容在經論中也

說：「不同世界中，無量諸有情，以剎那未悟，不應起退縮」。

（12）透過力的所做細分

རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་པ་ནི་སྟོབས་སོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་བཅུ་སྟེ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ནི། [67-1462]ཀུན་དུ་མྱུར་བའི་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་པ་ལ། །ཀུན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་བ། ཀུན་དུ་མྱུར་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ཅིག་ཅར་དུ་ཕྱོགས་བཅུར་འགྲོ་བ་སྟེ་འགྲོ་བ་དེ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་ཤེས་པའོ། །རྫུ་འཕྲུལ་ཞེས་པ་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་བར་དུའོ། །

第十二行相是「力」。其中又有十種，並且經中以兩偈頌說明內容。就「速疾周遍」等而言，「周遍」是如同菩薩尚未去其他地方，以周遍速疾的神變力一下子就去到十方，應當知道與那個去相同。就「神變」而言，神變是圓滿，也就是隨著所希冀的神變能圓滿之間。

རྫུ་འཕྲུལ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་སོ་སོ་ཡིད་དགའ་བར་བྱེད་པ་ནི་རྫུ་འཕྲུལ་ཞེས་པའོ། །དེའི་སྟོབས་ནི་དོན་ཡོད་པ་སྟེ། དེས་ན་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོབས་སོ། །ཀུན་ནས་སྒོ་ཞེས་པ་ལ། ཇི་ལྟར་ཀུན་ནས་སྒོ་ཞེ་ན། དེའི་གནས་སྐབས་ཙུང་ཟད་དང་། དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡང་མེད་པ་དང་། གང་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་པ་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བ་འདོད་པ་ཡང་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་ཡང་འཕགས་པ་སྤྱོད་ཡུལ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མདོ་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །

問：要如何理解神變？〔答：〕能令每一有情心歡喜，即為神變。那種力是有意義的，因此是神變力。就「普門」而言，問：甚麼是普門？〔答：〕都不在其片刻以及以它為所緣；不成為對其不生菩提心者以及不成為不想利益安樂一切友情者，那〔內容〕也可以參見《聖淨行經》。

ཐེག་པའི་སྟོབས་ཞེས་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ཏེ། འདིས་འདོང་བར་བྱེད་པས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། ཐེག་པ་ཡང་དེ་ཡིན་ལ་ཆེན་པོ་ཡང་དེ་ཡིན་པས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའོ། །ཆེན་པོ་ནི་རང་བཞིན་ཅི་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྟོན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ས་བཅུ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའོ། །དེའི་སྟོབས་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཇོམས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། །ཀུན་དུ་ཡོན་ཏན་ཞེས་པ་ནི་ཐོག་མ་དང་བར་མ་དང་ཐ་མར་དགེ་བའོ། །སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ཞེས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྤྱོད་པ་གཉི་གའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཏེ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་དང་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱང་ངོ་། །[67-1463]ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་བཅུར་འགྲོ་བའོ། །

「乘力」即是大乘力。因為透過這個可以前進，所以是大乘；它既是乘，它又大，所以是大乘。問：甚麼是大乘的性質？〔答：〕開示能令獲得佛菩提的福智資糧道路之乘。屬於波羅蜜多範疇的十地是大乘。其力是降伏所對治分之間。「普遍功德」是初、中、後善。「行力」是因為不分別地來講，因為兩種力，即菩薩行力也是普賢行願力。「普遍滿」是到達十方。

བྱམས་པའི་སྟོབས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་བདེ་བའི་བསམ་པ་སྐྱེ་བའོ། །བསོད་ནམས་སྟོབས་ཞེས་པ་ལ། བསོད་ནམས་ནི་དག་པར་བྱེད་པས་ན་བསོད་ནམས་སམ། ཡང་དག་པར་མཆོག་ཐོབ་པ་ལ་སྦྱོར་བས་བསོད་ནམས་སོ། །དེའི་སྟོབས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བསྒོམས་པ་ལས་འགྱུར་རོ། །ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པ་ཡི། །བསོད་ནམས་གལ་ཏེ་གཟུགས་གྱུར་ན། །ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀུན་གང་བ་དང་། །དེ་བས་ཀྱང་ནི་ལྷག་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་བརྩོན་པ་ཟབ་པ་རྒྱ་ཆེའི་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པ་དང་ཀློག་པ་དང་སྟོན་པ་ལ་མོས་པ་དང་། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱི་གཟུངས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བས་ཀྱང་འགྱུར་ཏེ། དེས་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྟོབས་ནི་ཀུན་གྱི་དགེ་བ་སྟེ་ཞེས་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་བསམ་པ་ཁོ་ནས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆགས་པ་མེད་པ་ཞེས་དུས་གསུམ་ལ་མ་བསྒྲིབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡེ་ཤེས་སྟོབས་ཞེས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཇི་སྙ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

「慈愛力」是發出安樂一切眾生界的想法。就「福德力」而言，福德是因為能清淨〔而成為〕福德；或結合獲得正殊勝〔而成為〕福德。它的力是來自薰修發菩提心。經中說：「發起菩提心，其福若為色，充塞虛空界，猶更勝於彼。」同樣地，以對大乘正精進、信解於受持讀誦開示深廣正法、二偈頌的執持，普皆迴向正等正覺，因而轉成〔善妙〕。所以福德力被稱為「一切最善」，因為只有生起饒益眾生的想法。「無貪著」是因為不滯礙於三時。「本智力」即因為一切所知，是盡所有智。

ཤེས་རབ་སྟོབས་ཞེས་པ་ནི་དོན་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐབས་ཀྱི་སྟོབས་ཞེས་པ་ལ་ཐབས་ནི་ཐབས་ཏེ་

བསྒྲུབ་པའོ། །དེའི་སྟོབས་ནི་དོན་ཡོད་པའོ། །ཏིང་འཛིན་སྟོབས་ཞེས་པ་ལ། ཏིང་འཛིན་དུ་བྱེད་པས་ན་ཏིང་འཛིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དག་ཐོགས་པ་མེད་པར་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དེས་[67-1464]ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སྟོབས་ཞེས་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བོ། །དེའི་དོན་དུ་སྟོབས་ནི་ནུས་པའོ། །དེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ནི་དེའི་ཚོགས་གནས་པར་བྱ་བའོ། །

「**慧力**」是因為了悟一切義。就「**方便力**」而言，方便是〔依靠〕方法而成就。就「**等持力**」而言，因為行等持而〔達到〕等持，也就是透過那靜慮的力量饒益一切眾生現前成就神通等功德這方面無有障礙，因此是等持力。就「**菩提**」而言，菩提就是無上正等正覺。因此力就是能力。「令它完全圓滿」是應當住在它的聚集處。

（13）透過對治力的所做細分

རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་པ་ནི་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཏེ། དེ་ཡང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་བདུད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ་གང་གསུངས་པ། ལས་ཀྱི་སྟོབས་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས[21]་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་པ་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་མ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་མི་གཡོ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་མི་དགེ་བའི་ལས་ནི་ངེས་པར་མྱོང་བར་འགྱུར་ལ་ཇི་སྲིད་དུ་ངན་འགྲོ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པའོ། །

第十三行相是對治力。經中又說明業、煩惱與魔的力量這三種所對治分。就「**令諸業力皆清淨**」而言，因為〔根本偈的業〕沒有區分，〔在這裡〕又以善、不善與不動業〔分成〕三項。其中，不善業是必定經驗且具有隨著〔不善業〕發出三惡道果的能力。

དེ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པ་ནི་སྦྱོང་བ་དང་སྡོམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། གཉེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། །ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ལས་བྱས་པས་ནི་ཤིན་ཏུ་སྐྱག་པ་ཡིས། །བདག་ལ་རྣམ་སྨད་པས་ནི་ཆུང་འགྱུར་ཏེ། །དེ་དག་བཤགས་དང་སྡོམ་པར་བྱས་པ་ཡིས། །ཤིན་ཏུ་རྩད་ནས་འབྱིན་པར་ང་སྨྲའོ། །ཞེས་སོ། །

---

21 此處依下文為 དག。

令其皆清淨是令斷除且約束，也就是透過對治等力做到。如經中說：「造作業者極畏懼，是故罪己而卑下，懺悔彼等及約束，是故我說盡根除」。

གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི། ཇི་ལྟར་བུ་མོ་བྱམས་མས་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ལ་ངན་པ་བྱས་པས་བསྲང་བའི་མི་དགེ་བའི་ལས། མཐོང་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་འབྲས་བུ་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡང་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡོང་བར་གྱུར་བ་དང་། བསམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྐྱེད་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྨོན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་ལུས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་སོ། །སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྨོན་ལམ་གྱི་སེམས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྐྱེད་ཅེ་ན་[67-1465]གསུངས་པ། འགྲོ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཉིད་ན་སེམས་ཅན་གང་ཅུང་ཟད་ནམ་པ་འདི་ལྟར་མའི་ཡུལ་ལ་བདག་ལྟ་བུའི་ལས་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པས་བདག་ཉིད་སྤྱི་བོ་ལ་འཁོར་ལོ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ནས་བསྡུས་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་གྱུར་ཅིང་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་ཀྱང་འདི་ལྟ་བུ་མི་མྱོང་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའོ། །

以對治力也能清淨，那樣就像：慈童女由於傷害母親所導致的不善業，在現法（現世）中已感得成熟的果報，也已領受些許果報，透過生起殊勝的意樂後為利益有情發起願心，便無餘地消除一切〔現世果報〕。問：如何說〔慈童女〕發起為利益有情的願心？〔答：〕這些所有眾生中凡是多少像我那樣對待母親的有情者，那些他們所有做過的事〔所產生的〕輪迴痛苦，願全部集中在我頂上恆常不斷地承受被輪子〔撕裂之苦〕，而輪迴有情連一個也不要像這樣承受〔痛苦〕。

རྟེན་པའི་སྟོབས་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བར་ཕག་མོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལས། ལྷའི་བུ་ཞིག་འཆི་བའི་དུས་བྱས་ནས་ཕག་མོའི་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་མྱོང་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ། གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་ལྷ་དག་གི་ནང་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ། དགའ་ལྡན་གྱི་ལྷ་དག་གི་ནང་དུ་སྐྱེས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་རྒྱད་ནས་འབྱིན་ཏེ་ཇི་སྐད་དུ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ། དགེ་སློང་ཞིག་ལ་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་དང་། མི་གསད་པའི་ཕམ་པ་གཉིས་བྱུང་བ་ལ། ཁྲེལ་འགྱོད་པའི་སེམས་ཀྱིས་གདུངས་ནས། སྙིང་འབར་བར་གྱུར་ཏེ་སྨྲོན་པ་ལྟ་བུར་ལྷ་ཁང་ནས་ལྷ་ཁང་དང་། གྲོང་ནས་གྲོང་དང་། ཡུལ་འཁོར་ལ་སོགས་པར་སོང་ནས་སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་མདུན་དུ་ཐེག་བ་བསལ་བར་བྱེད་དེ། ཧ་ཧ་[22]བརྐུས[23]་སོ། །བརྐུས་སོ་ཞེས་ཡང་དང་ཡང་ཐེག་པ་བཤགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲངས་ཞིང་ཇི་སྲིད་

[22] 直接音譯應為哈哈，但因這是畏懼的發語詞，所以權譯為唉呀、唉呀。

[23] 直譯為偷盜，參照《龍樹釋》為 བཅོམ，依據 བོད་སྐད་དང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ，第 3 冊，p.1151 其中一個可能對應的梵文為 हर，意思為帶走、移走或破壞等；此處為 བརྐུས，藏文可直譯為竊取、偷盜，依據 བོད་སྐད་དང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ，第 1 冊，p.267，其中可能對應的梵文為 हार，也有帶走、移走之意。兩

དེའི་ལས་དེ་ཆུང་བར་བྱེད་པར་གནས་ཏེ། དེའི་དོན་ཁོ་ནས་ཡིད་གདུངས་པར་གྱུར་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཟབ་མོའི་ཆོས་བསྟན་པས། གང་གིས་དེའི་སྡིག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བྱང་ནས་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པར་ཡང་དག་པར་རྟོགས་ཏེ། [67-1466]མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་སོ། །

透過依止力也〔能清淨〕像《牝豚譬喻》那樣：「有個天子命終後，將於母豬腹中出生之果報現前。三次皈依使得於三十三天眾中過世後，生於兜率天」。透過實際證悟一切法無我也能將〔惡業〕連根拔除，而這也在《淨業障經》中說過：『有個比丘犯了不淨行、殺人等兩種他勝罪後，因後悔心而憂傷心煩，像瘋子一樣在精舍到精舍間、村落到村落間、國境〔到國境間〕等地奔走，一再地在許多人面前發露說：「唉呀！唉呀！毀了！毀了！」。以懺悔罪愆的力量斷除，直到那個業減小，就為了那件事悲傷。由於另外一位有神通的菩薩開示種種深奧法，其所造的那罪愆完全清除而實際證悟無我後，獲得無生法忍。』

ལྟུང་བའི་འགྲོད་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་དག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། ཟབ་མོའི་ཆོས་འདི་ལ་མོས་པ་དང་དད་པར་བྱའོ། །ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཛོད་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ། འོད་སྲུངས་གང་ཕར་ཡང་གྱུར་ལ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་ཡིན་པ་དེའི་སྲོག་བཅད་ན་འདི་ནི་སྲོག་གཅོད་པའི་ནང་ན་ལྕི་བའོ། །མ་བྱིན་པ་ལེན་པའི་ནང་ན་ལྕི་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་ཕྲོགས་པའོ། །མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་ནང་ན་ལྕི་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། མ་ཡང་ཡིན་ལ་དགྲ་བཅོམ་མ་ཡང་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྤྱོད་པའོ། །བརྫུན་དུ་སྨྲ་བའི་ནང་ན་ལྕི་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐུར་བའོ། །ཕྲ་མའི་ནང་ན་ལྕི་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་ནོ། །ཚིག་རྩུབ་པོའི་ནང་ན་ལྕི་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། འཕགས་པ་ལ་ཚིག་ངན་པར་སྨྲས་པའོ། །ངག་འཁྱལ་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ན་ལྕི་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོས་འདོད་པ་གཡེང་བར་བྱེད་པའོ། །བརྣབ་སེམས་ཀྱི་ནང་ན་ལྕི་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་རྙེད་པ་ལ་བརྣབ་སེམས་སོ། །

因為能淨除一切墮罪與清淨一切業障，所以應當虔信此甚深法。就如同《聖如來藏經》廣說的那樣：「迦葉！凡是斷除那既為父親又為阿羅漢者的命，這是殺生中〔罪業〕最深重的。不與取中最深重的是掠奪三寶信財。不淨行中最深重的是

個梵文只有一個長音的差別，意思也有相通處，故此處權譯為「毀」。

對那既是母親又是阿羅漢者行〔淫〕。妄語中最深重的是毀謗如來。離間中最深重的是破和合僧。惡口中最深重的是咒罵聖者。綺語中最深重的是令希求法者放逸。貪心中最深重的是貪取諸向果者的財物。

གནོད་སེམས་ཀྱི་ནང་ན་ལྗི་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། མཚམས་མེད་པ་བྱེད་པའི་སེམས་སོ། །ལོག་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ན་ལྗི་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཤིན་ཏུ་ཐིབས་པའི་ལྟ་བ་སྟེ། འདི་ལྟར་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པ་སྟེ། འོད་སྲུངས་དེ་ལ་གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་གཅིག་བརྒྱ་ལམ་ན་འདི་ལྟ་བུའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པ་དག་གི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུ་པོ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ན། དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་ཆོས་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ཅུང་ཟད་བདག་གམ། སེམས་ཅན་ནམ། [67-1467]སྲོག་གམ། གང་ཟག་གམ། བྱེད་པ་པོའམ། སྐྱོང་བ་པོ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཡིད་ལ་བྱས་ཤིང་མངོན་པར་འདུས་ནས། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གསལ་བར་འགྲོ་བར་འགྱུར་བའོ། །གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ། དད་པ་དང་ལྡན་པས་མོས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ང་སྨྲའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པས་སོ། །རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་ཡང་སྐྱེས་པ་ཙམ་ཉིད་ན་འགགས་པའོ། །སེམས་གང་སྐྱེས་པ་དང་འགགས་པ་དེ་ཉིད་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་འགགས་པའོ། །གང་དེ་ལྟ་བུར་མོས་པ་དེ་ལྟུང་བ་དང་ལྟུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་ནོ། །གང་གནས་མེད་པ་གོ་སྐབས་མེད་པ། སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་གནས་ལ་ནི་ལྟུང་བ་གནས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །

害心中最深重的是造作無間罪。諸邪見中最深重的是極深稠林見。像這樣一切十不善業道是帶有大罪性質的。迦葉！其中如果萬一有一位有情成為擁有帶著大罪性質的十不善業道者，他也將因為如來所說的因緣與真實法而解脫。其內容即思維且歸納成『絲毫沒有我、有情、命、補特伽羅、造作者或受者』後，以諸法自性將清楚地趨入無染如幻的法性。我說：『因懷著信心而虔敬本來清淨之諸法的那有情將不墮入惡道。』為什麼那樣呢？因為煩惱蘊中無實有，則生滅一切煩惱。由那眾因緣合和而生者也僅出生片刻即壞滅。那生與滅的心本身，也是煩惱的滅除。凡是像那樣信解者非住於墮罪與不墮罪者。在一切住於無住、無間隙、無障蔽情況下，也不是有住於墮罪者。」

དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་སྔོན་དུ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་དགེ་བས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་ལྟུང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདོན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཨུ་པཱ་ལིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་སྔ་དྲོའི་དུས་སུ་ལྟུང་བ་བྱུང་བར་གྱུར་ན། གུང་གི་དུས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་གུང་གི་དུས་སུ་ལྟུང་བ་བྱུང་བར་གྱུར་ན་ནི་ཕྱི་དྲོའི་དུས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཇི་སྐད་དུ། སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། རིགས་ཀྱི་བུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་[67-1468]བསྐལ་པ་ཆེན་པོའི་མེ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཉེས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྲེག་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །

同樣地，透過先生起菩提心也將完全拔除因不善而產生的一切墮罪 。如同《優波離所問經》中說：「若菩薩於早晨時有墮罪，於日中時，發菩提心，當知彼菩薩戒蘊不退轉；如是，若於日中時有墮罪，於下午時，發菩提心，當知彼菩薩戒蘊不退轉」等等。《莖莊嚴經》也說：「善男子！菩提心者，譬如劫火，燒諸惡作」等等。

སུམ་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ། གང་ཡང་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བུ་འམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་མདོ་འདི་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང༌། འཛིན་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཀློག་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་དེ་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་དང༌། ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་སྐྱེ་བ་སྔ་མར་མི་དགེ་བའི་ལས་བྱས་པས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་སྨྱོང་བར་འགྱུར་བ་སྐྱེ་བ་སྔོན་མའི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་སྡིག་པའི་ལས་གང་ངེས་པར་སྨྱོང་བར་འགྱུར་བ་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའོ། །

《三百頌》也說：「善現！凡善男子、善女人能以此理執持讀誦、如理作意，彼將轉變、將善清淨，所以者何？是諸有情，過去生中，行不善業，必生惡趣。於現世中，將領受者，先世惡業，悉殆盡等，其罪業必將領受者，悉令減少。」

ཁ་ཅིག་འདི་སྐད་དུ་སྨྲ་སྟེ་ཐ་མ་འབྲིང་གི་སྡིག་པའི་ལས་སུ་གྱུར་པ་ནི་བཤགས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་རྩ་བ་ནས་འགྱུར་ན། ལྕི་བའི་ལས་མཚམས་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་རྩ་བ་ནས་འབྱིན་པ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། མ་སྐྱེས་དགྲ་ལ་སོགས་པ་མཚམས་མེད་པ་བྱས་པ་དག་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་བསམ་པའི་དབྱེ་བ་ལ་

སོགས་པས་མཐར་མེད་པར་བསྐལ་པར་ཙུང་ཟད་མ་ཆོག་པ་འམ། ཕྱེད་དུ་གནས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ཤིན་ཏུ་འགྱོད་པས་སེམས་གདུངས་པའི་ཤུགས་དང་། བཤགས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་ལས་བསྲབས་པར་གྱུར་ནས། གང་ལས་དེ་པོ་ལོང་འཕོངས་པ་ཙམ་གྱི་དུས་སུ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མྱོང་ངོ་ཞེས་སོ། །ཅི་དེ་སྲིད་དུ་དེའི་ལས་དེ་རྩ་བ་ནས་ཕྱུང་བར་མ་གྱུར་ཏམ། ཞིང་ཉག་མ་གཅིག་མ་བཏབ་པས་ཞིང་ཐམས་ཅད་མ་བཏབ་པར་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

有些會這樣問說：「雖然透過懺悔等力能將下品、中品的罪業從根本轉變，要怎麼將完全地從根本拔除？」對此應該這樣說：「未生怨王等造作無間罪者眾由於下品、中品、上品的動機等分別在無間地獄中即使一劫也絲毫不足以〔抵銷罪業〕，更何況住半劫？他們因為極度地懊悔而透過憂惱心的力量與懺悔等力量，將那個（無間地獄的）業減輕之後，那個業僅歷經拋擲皮球的時間之果報。」「若是那樣的話不就並非將那個業從根本拔除了嗎？〔答：〕不因為田地只剩下一鋤未耕，就說整個田地都未耕種。〔所以〕不是〔像你所問那樣〕。

ཡང་མ་ངེས་པའི་ལས་ཀྱི་ཕུང་པོ་[67-1469]ཇི་ལྟར་ཟད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྦྲང་བུའི་རྐང་པའི་ལྷག་མ་ཙམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པས་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཁོ་ནའོ། །གང་འདི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། བསྐལ་པ་བྱེ་བ་བརྒྱ་རུ་ཡང་། །ལས་ནི་ཆུད་ཟོས་མི་འགྱུར་ཏེ། །ཚོགས་པའི་དུས་སུ་འབྲས་བུ་ནི། །ལུས་ཅན་ལ་ནི་སྨིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་མ་ངེས་ཤེ་ན། སྨད་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་དུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལས་བསལ་བ་དང་ཆུང་བར་མ་བྱས་པ་དེ་དག་ལས་འདི་བསྟན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡང་གསུངས་པ། མི་མཁས་སྡིག་པ་ཆུང་དུ་བྱས་ཀྱང་འོག་ཏུ་འགྲོ། །མཁས་པས་ཆེན་པོ་བྱས་ཀྱང་དེས་ནི་དོན་མེད་གནོད་པ་སྤོང་། །ལྕགས་ཀྱི་གོང་བུ་ཆུང་ཡང་ཆུ་ཡི་འོག་ཏུ་འབྱིང་། །སྣོད་བྱས་ན་ནི་ཆེན་པོ་ཡང་ནི་སྟེང་དུ་ཕྱིང་། །ཞེས་སོ། །

問：要如何消除不定業蘊呢？〔答：〕連僅剩蜂足〔般的不定業〕的差別也不轉變。那也僅透過勤修發對治的心能完全消除。問：那經上說：「縱百俱胝劫，業亦不失壞，果於合會時，成熟於眾生」等，怎麼會不定？〔答：〕應當將這所說的那些業視為下劣者等由於遍行力而不能清除減少的業。同樣地也有說：「愚者縱造小罪亦下墮，智造深重唐捐離危害，鐵丸縱小亦沉沒水底，容器縱大亦優游於上。」

སྡིག་པའི་ལས་མྱོང་བར་འགྱུར་བར་མ་ངེས་པ་དུས་གསུམ་གྱི་གྲངས་ལས་འདས་པ་དེ་ཡང་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཕྱོགས་ཀུན་དུ་དུས་གཅིག་ཁོ་ནས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པའི་རྒྱུན་དུ་ངན་འགྲོར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་དག་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་ཚོགས་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་དེ་དང་གྲོགས་མཐུན་པ་རིགས་དང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་ཚད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དབྱེར་མེད་པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་ངེས་པར་བྱེད་པའོ། །དགེ་བའི་ལས་ཀྱང་སྲིད་པའི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པས་དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འབྲས་བུ་བསལ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཉིད་དུ་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་ངེས་པར་བྱའོ། །

那超越三時數量不確定受報的罪業也因為業的關係全部僅在一時間直至相續輪迴中為了獲得利益安樂生於惡趣之諸有情的資糧，確定與它相當的生趣、膚色、體型、壽量等沒有分別的異熟果。善業也具有產生三有果報的能力，因此也應完全淨除。問：應當如何做？〔答：〕淨除異熟果後，透過願力回向於菩提，而確定〔不定領受的惡業〕確定。

གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཀྱང་བསམ་གཏན་དང་སྙོམས་པར་འཇུག་པས་བསྐྱང་བ་དེའི་སྟོབས་ནི་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་[67-1470]ཡང་སྤངས་ནས་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་སྦྱོར་བ་སྟེ། འདི་ནི་འདིར་སྦྱོར་བའོ། །

那色與無色界所繫不動業也透過靜慮與等至而產生的力亦復如是，也將它斷除後透過業的自在為了有情如所欲一般地安立〔他們〕，這是這裡所修行。

ཉོན་མོངས་སྟོབས་རྣམས་རབ་ཏུ་འཇོམས་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་པ་ལ། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པས་ན་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་དག་གི་སྟོབས་ནི་མཐུ་སྟེ། འགྲོ་བ་དག་གང་གི་དབང་དུ་གྱུར་བའི་དུས་ཉིད་ན། བགྲོད་པ་དང་བགྲོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་། ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་དང་། ཡང་བ་དང་ལྕི་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མི་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་དག་མི་སྡུག་པ་ལ་སོགས་པ་བསྒོམ་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འཇོམས་པ་ནི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའོ། །མདོར་བསྡུ་ན་ཉོན་མོངས་པ་དེ་ཉིད་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒོམ་པའོ། །

就「**摧滅一切煩惱力**」而言，令身體與心續煩擾者，即是煩惱，也就是貪欲等。它們的力即〔它們的〕力量，也就是諸眾生受到那些影響的時候，不知曉一切當行與不當行、利與弊、輕與重等，摧毀透過世間道的不淨觀等觀修摧滅那些〔煩

惱〕，即降伏。簡言之，就煩惱本身為範圍觀修菩提分。

བདུད་ཀྱི་སྟོབས་རྣམས་སྟོབས་མེད་རབ་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་པ་ལ། བདུད་ཅེས་པ་ནི་ལྷའི་བུ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་དག་གི་སྟོབས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ནུས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོབས་མེད་པ་དང་། ནུས་པ་མེད་པ་དང་། མི་གནས་པར་བྱེད་པའོ། །

就「令諸魔力成無力」而言，「魔」即是天子魔等，他們的力是中斷菩薩行的能力，而智力也能令它無力、無能力、不存在。

བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ནི་རྫོགས་པར་བྱེད། ཅེས་པ་ལ། བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཛོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་པའོ། །

就「普賢行力令圓滿」而言，透過普賢行力，壓制所對治後令所作消失，即無餘地完全圓滿那一切。

（14）透過業的所做細分

རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་རྣམས་པ་བཅུ་གོང་དུ་བསྟན་པ་དང་། འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བསྟན་པའི་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡང་བསྟན་ནས། [67-1471]ད་ནི་གང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་གི་ལས་རྣམ་པ་བཅུ་བཞི་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ལས། ལས་དེ་ཡང་རྣམ་པ་བརྒྱད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ།

講述以上神變等十種力，並且透過它也緊接著說明的十三項對治，也說明之後，現在廣說第十四行相諸菩薩的業，那些業也有八項，也就是經中所說清淨佛剎等兩偈頌。

ཞིང་རྣམས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྒྱ་མཚོ་དག་བདེ་བ་ཅན་དང་པདྨ་ཅན་དང་འདྲ་བར་སྐད་ཅིག་ལ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱའོ། །

就「諸剎海」等而言，一剎那間完全清淨諸佛剎海等同於極樂〔淨土〕和蓮花〔淨土〕。

དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བའི་བཙོན་ར་ན་ཉོན་མོངས་པའི་ལྕགས་སྒྲོག་གི་བཅིང་བས་བཅིངས་པའི་སེམས་ཅན་རྒྱ་མཚོ་དག་རྫུ་འཕྲུལ་དང་ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གཉིས་ཀྱིས་དད་པར་བྱས་ནས། རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས་སྐད་ཅིག་ལ་དག་པར་བྱེད་པའོ། །

同樣地，以神變示導與記心示導在輪迴獄中被煩惱鐵鍊所束縛的諸有情海恭敬後，接著以教誡示導在一剎那間令〔其〕清淨。

ཆོས་རྣམས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་ནི་བསྟན་པའི་ཆོས་རྒྱ་མཚོ་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་རྒྱ་མཚོ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་སྐད་ཅིག་ལ་མཐོང་བའི་ལྟ་བའོ། །ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མཐའ་ཡས་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་སོ། །དེ་སྐད་ཅིག་ལ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་རྟོགས་པ་ནི་ཡིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ་ཞེས་པའི་བར་དུའོ། །

「諸法海」就是如海的教正法與如海的證正法，即以慧眼一剎那間觀照的見解。所知無邊故，本智無邊，因此經中稱「本智海」。其〔意思〕即是在一剎那之間證悟本智海，就是以意「令證悟」之間。

སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཚོ་དང་། བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཚོ་སྟེ། བྱེ་བྲག་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ན་གཉིས་ཀ་ཡང་ཉེ་བར་བསྟན་པའོ། །དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཡང་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བ་སྐྱེད་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སོ། །འོན་ཀྱང་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཉིད་དེ། གཉིས་ཀ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་དངོས་དང་བརྒྱུད་པའི་བྱེ་བྲག་ཉིད་དོ། །དེ་སྤྱོད་བརྒྱ་མཚོ་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་ལ་དག་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དྲི་མ་མེད་པར་བྱེད་[67-1472]པའོ། །སྨོན་ལམ་རྒྱ་མཚོ་ནི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའོ། །སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནི་ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ལ་མཆོད་པའི་སྤྲིན་ནམ་མཁའ་ཁྱབ་བདག་གིས་སྐད་ཅིག་ལ་མཆོད་པར་བྱ་བའོ། །བསྐལ་བ་རྒྱ་མཚོར་མི་སྐྱོ་སྤྱད་པ་ནི་མི་སྐྱོ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་བྱ་བའོ། །

「修行海」有菩薩行海與修普賢行海，不能分開故，兩者也一起說明。其中，菩提行是令佛法廣大的智慧資糧，而普賢行是令一切眾生產生利益安樂的福德海。然而，普賢行也是菩提行本身，因為兩者都能獲得菩提，只有直接與間接的分別。那「修行海」是透過神通力在一剎那間清淨而令無垢者。「願海」是一剎那間透過戒律與禪定力令完全圓滿者。「佛海」是一剎那間我以遍虛空供雲供養十方佛

海。「行持無倦經劫海」是以無疲厭的心意做。

（15）透過隨學迴向細分

I.隨學如來的迴向

སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྗེས་སུ་བསླབ་པར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་ནི་རྣམ་པ་བཅོ་ལྔ་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ལས། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བསླབ་པར་གང་གསུངས་པ་ནི། གང་ཡང་དུས་གསུམ་གཤེགས་པ་རྒྱལ་བ་ཡིས[24]། །ཞེས་བྱ་བ་ལ། གང་ཡང་དུས་གསུམ་བཞུགས་པ་[25]རྒྱལ་བ་ཡི་ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ནི། སྨོན་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་བདག་གིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བགྱི་ཞེས་པ་ནི། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་ནི་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་ནི། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུའོ། །

「迴向隨學佛與菩薩」為第十五個行相。它也分兩類。其中，迴向隨學如來的內容為經中所說「所有三世諸勝者」。「所有三世諸勝者」菩薩行是「彼」特殊的誓願「盡無餘我圓滿」，也就是令完全圓滿。「普賢行」即賢善的行誼。「悟菩提」是於無上正等正覺中〔成佛〕。

II.隨學菩薩的迴向

ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པའི་སྨོན་ལམ་རྣམ་པར་དག་པ་དག་འཕགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་རྗེས་སུ་བསླབ་པ་དང་། ཡོངས་སུ་བསྔོ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་གྱིས་གང་གསུངས་པ་ནི། སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། གང་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་དེ་བཞིན་དུ་ཇི་སྲིད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་དང་། ཇི་སྲིད་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། མདོར་བསྡུས་[67-1473]ན་ཇི་སྲིད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་འདི་དག་མ་ལུས་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཐམས་ཅད་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེས་ན་ཐུ་བོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་སོ། །དེ་ཉིད་མཁས་པ་སྟེ། གང་དེ་དང་མཚུངས་པར་སྤྱད་པའི་ཞེས་པ་ནི་མཉམ་དུ་སྤྱད་

---

24 此處依《龍樹釋》應為ཡི。

25 此處བཞུགས་པ། 與前一句གཤེགས་པ། 都是表示存在的意涵，故不特別譯出。另外，此句可與上一句視為同頌文。

པའོ། །དེ་ལྟར་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཇི་ལྟར་བསྔན་པ་དེ་སྐད་ཅིག་ལ་དེ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་ཞེས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱའོ། །

諸清淨身口意之行止與剎土的清淨誓願為聖普賢菩薩的隨學與普皆迴向之三偈頌內容。就「嫡長子」而言，凡是普賢行的菩薩眾同樣地乃至菩薩的完全解脫、乃至菩薩的三昧與簡言之乃至毫無遺漏的這些菩薩功德，直到所有比普賢菩薩更為殊勝，因此稱為「嫡長子」。一切勝者子嗣中的嫡長子稱為「聖普賢」，那菩薩稱為「智者」。彼即智者，而「與彼同行」，即一起實踐。同樣地，如前所說的那善根在一剎那間「盡迴向」，即應當完全迴向。

ལུས་དང་ངག་རྣམས་དང་ནི་སེམས་ཀྱིས་[26]ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །གང་དང་འདྲ་བར་ཞེ་ན། གང་གི་མིང་ནི་ཞེས་པ་སྨོ་མིང་གང་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ། བཟང་པོ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་པ་སྨོ། འཕགས་པ་ཀུན་དུ་བཟང་པོ་ནི་བཟང་པོ་ལ་མཁས་པའོ། །དེ་འདྲར་ཞེས་པ་ནི་དེ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་བདག་གྱུར་ཅིག་པའོ། །མཚུངས་ཞེས་པ་ནི་འདྲ་བར་རོ། །དེས་ན་ཞེས་པ་ནི་འཕགས་པ་ཀུན་དུ་བཟང་པོའོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཞེས་ཏེ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའོ། །ཀུན་ནས་དགེ་བ་ཞེས་པ་ནི་ཐོག་མ་དང་བར་མ་དང་ཐར་མར་རོ། །འཇམ་དཔལ་གྱི་སྨོན་ལམ་ཞེས་པ་ནི་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་སྤྱོད་པའོ། །དེའི་སྨོན་ལམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པ་ན་གསུངས་པ། ཇི་སྲིད་དང་པོའི་མཐའ་ནས་ནི། །འཁོར་བའི་མཐའ་མ་སྤངས་པ་ཏུ། །དེ་སྲིད་སེམས་ཅན་ཕན་པ་ཉིད། །བདག་ནི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པར་ཤོག་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །མ་འོངས་བསྐལ་པ་ཀུན་དུ་མི་སྐྱོ་བར། །ཞེས་པ་ནི། མ་འོངས་པའི་བསྐལ་བ་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་མ་དུབ་པའི་སེམས་ཀྱི་[67-1474]བསམ་པས་བྱ་བའོ། །དེ་དག་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱ་བའི་ལས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱ་བའོ་ཞེས་པའོ། །

「身口意」即完全清淨身口意、完全清淨行止與圓滿清淨剎土。問：與誰相同呢？〔答〕：「彼名」，即完全迴向其名〔為普賢者〕。「善於賢」即聖者普賢，也就是善巧於賢。「如彼」即願我與他一樣。「同」即相似。「彼」即聖普賢。「普賢行」即普賢的行。「極善普賢」即於前、中、後〔皆善〕。「妙吉祥願」即聖妙吉祥的願行。問：他的誓願是甚麼呢？〔答：〕聖妙吉祥成為國王時說：「乃至最初際，

[26] 此處 P、N 都是 ཀྱི。不過依據原頌文以及《龍樹釋》此處應為 ཀྱང。

輪迴邊未盡，願與彼同時，我行利生行」等所廣說。「未來際劫恆無倦」即在無餘的未來一切劫中也以心無厭倦的想法實踐。完全圓滿實踐那些諸佛與菩薩所行的事業，即「令一切圓滿」。

（16）透過總攝細分

ཚད་མེད་པ་དང། སྨོར་བ་དང། ཡོན་ཏན་དང། སྤྱོད་པ་དང། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་བསྡུས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་གསུངས་པ་ནི། སྤྱོད་པ་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། བདག་གི་སྤྱོད་པ་ཚད་ཡོད་པར་མ་གྱུར་པ་དང། ཡོན་ཏན་ཚད་གཟུང་དུ་མེད་པར་གྱུར་པ་དང། སྤྱོད་པ་ཚད་མེད་པར་གྱུར་པ་དང། ཡོན་ཏན་ཚད་མེད་པར་གྱུར་པ་ལ་གནས་ནས། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པ་གང་ངོ་མཚར་དུ་གྱུར་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་འཚལ་བར་བགྱིའོ་ཞེས་སོ། །འདི་ནི་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྟེ་དོན་བརྒྱད་པའོ། །

第十六行相，闡述「透過無量、修行、功德、行持與暫時的差別總攝」即就「諸修行」等而言，處於我的修行將不成為有限、不執功德為有限、修行成為無量、功德成為無量的情況後，凡是那些佛與菩薩稀奇的變化神通等，〔我願〕遍一切種類地實行。以上十六行相為它的細分，也就是第八個綱要。

3.結行

（1）普賢行願之邊際

ད་ནི་དེའི་མཐར་ཐུག་པའི་དོན་དགུ་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཀུན་དུ་བཟང་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ། ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ། ནམ་མཁའི་ཁམས་མཐར་ཐུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཇི་སྲིད་དུ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་གྱུར་པ། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་དེ་སྲིད་དང་། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་འགྲོ་བ་ཇི་སྲིད་པའི་མཐར་ཐུག་པ་དེ་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ། བདག་གིས་ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་འདི་ཡང་གྱུར་ཅིག་པའོ། །ནམ་མཁའ་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པ་དང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་གི་སྨོན་ལམ་ཡང་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པ་དང། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའོ། །

現在是第九個綱要的其邊際，也就是那普賢願的邊際，即是「虛空邊際」等所說

內容。就「虛空邊際」等而言，〔發願〕說：「直到窮盡虛空界的邊際，乃至窮盡有情界的邊際；以及直至窮盡業、煩惱或眾生的邊際盡之間，願我此普賢行願也成為〔像虛空界的邊際一樣〕。虛空無邊際、無法窮盡，同樣地願我的願望也成為無邊際、無法窮盡」。

（2）誓願的利益

I.擁有現世的功德利益

[67-1475]དོན་བཅུ་པ་ནི་སྨོན་ལམ་གྱི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་མཐོང་བའི་ཆོས་དང་། ཕ་རོལ་གྱིའོ། །དེ་ལ་མཐོང་པའི་ཆོས་ལ་བཞི་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བལྟ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གྲོགས་མཐུན་པ་རྙེད་པ་དང་། ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཟད་པའོ། །

第十個綱要是誓願的利益。它又有兩行相，即現世與來世的〔利益〕。其中，現世〔的利益〕又分為四項如下：完全攝持殊勝福德、去見如來、獲得菩薩的友伴以及完全消除業障。

（I）能獲得殊勝福德

དེ་ལ་རབ་ཏུ་མང་བར་གྱུར་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་དངོས་པོ་ཞིང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་གཏམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྨོན་ལམ་ལ། །མོས་པའི་མཆོག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་བསོད་ནམས་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་གང་གསུངས་པ་ནི། གང་ཡང་ཕྱོགས་བཅུའི་ཞིང་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གང་ཡང་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་གིས་ཕྱོགས་བཅུའི་མཐའ་ཡས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་པ། རིན་པོ་ཆེ་དང་། གོས་དང་། ནླ་རེ་དང་། གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཚན་དང་། བ་དན་དང་། རོལ་མོ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་དྲིལ་བུ་དང་། ཕྲེང་བ་དང་། དྲི་དང་། མེ་ཏོག་དང་། མར་མེའི་ཕྲེང་བ་དག་མི་དང་ལྷའི་དག་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པས་བརྒྱན་པ། ལྷ་དང་མི་དག་གི་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་ལ་སོགས་པ་རོ་ལྔ་བརྒྱ་དང་ལྡན་པ་མཆོག་ཏུ་བདེ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྡུལ་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པ་དང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དག་ལ་དབུལ་བར་བྱའོ། །

其中，就包含各種極為眾多廣大的物資與為了成為菩薩的誓願之殊勝聖教而言，說明「完全迴向殊勝信解特勝的福德」的內容。就「所有十方〔無邊〕剎」等而

言，任何善男子善女人以遠勝人天受用的珍寶、衣服、華蓋、傘蓋、勝幢、旌幡、鐃鈸、寶鈴、花鬘、香、花、燈鬘等裝飾十方無量無邊各種佛剎；能生殊勝安樂的諸天與人具有五百種味道之特勝飲食供養等佛剎塵劫的諸佛世尊。

གང་ཡང་གཞན་འདི་ལྟ་བུའི་བསྔོ་བའི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཐོས་ནས་ལན་ཅིག་ཙམ་ཡང་མོས་པ་སྟེ། མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་ཉིད་ངེས་པ་སྐྱེས་ནས་གང་བྱེད་པའོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་[67-1476]རྗེས་སུ་རབ་མོས་ཏེ། །ཞེས་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པའོ། །དེ་ཡང་བསྔོ་བས་བཟང་བའི་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་འདི་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའོ། །འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟན་པ་ནི་དེ་དག་གི་དོན་གྲུབ་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་སྟེ། དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་འདི་ལྟ་བུར་འགྱུར་བའོ། །

任何即便聽聞一次這樣的迴向王就信解者，以深信發起對它的確認後，更勝於前述所做。問：為什麼？〔答：〕「求勝菩提心渴仰」即大乘者。又透過迴向將獲得這特勝的善福德。說明「將」，即將完成那些成就的部分，也就是它福德的殊勝將像這樣地特別超勝。

（II）去見如來

སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་ངན་པ་སྤོང་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བལྟ་བ་གང་གསུངས་པ། །གྲོགས་པོ་ངན་པ་སྤངས་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གྲོགས་པོ་ངན་པ་ནི་མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཏེ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའོ། །འཆི་བའི་དུས་ན་ངེས་པར་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མྱུར་དུ་མཐོང་བའོ། །གང་གིས་མཐོང་ཞེ་ན། གང་འདི་ལྟ་བུའི་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་སྙིང་པོར་གྱུར་པའི་གཞུང་དང་དོན་དག་བློ་ལ་གནས་པའོ། །

說明捨棄惡友與去見如來。就「斷除諸惡友」而言，惡友即惡知識也就是聲聞等。必定能於臨終時迅速見到世尊無量壽如來。問：誰能見到呢？〔答：〕凡是能將這樣成為精要的普賢行願正文與義理牢記於心者。

（III）獲得菩薩的友伴

སྐྱེ་བ་འདི་ཐོབ་པ་ལ་བརྟགས་པའི་གྲོགས་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་གང་ཕྲད་པར་གསུངས་པ་ནི། རྙེད་པ་རབ་རྙེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། རྙེད་པ་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་སྨོན་ལམ་རིན་པོ་ཆེ་རྙེད་པའོ། །རབ་ཏུ་རྙེད་པ་ནི་དེས་བདེ་བར་འཚོ་བ་དང་། དེ་དག་སྨོན་ལམ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་རྙེད་པ་སྟེ། འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་

ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལེགས་པར་འོངས་པ་ནི་མིའི་སྐྱེ་བར་རོ། །གང་འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་དེ་ཅི་འདྲ་བར་དེ་ཡང་མྱུར་བ་ཉིད་དུ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་དང་འདྲ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའོ། །

說明此世獲得〔利益〕中，值遇所稱讚的善友菩薩。就「獲彼善得」而言，「獲」即獲得無上誓願寶。「善得」即以它獲得安樂壽命以及那些誓願寶本身，也就是說透過它本身也能獲得讓此生更好的所獲事物之故。「善來」是生為人。「但凡那聖普賢行如何，願〔我〕也迅速地如同它一樣」。

（IX）盡除業障

ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པའི་ཕན་ཡོན་བཞི་པ་གང་གསུངས་པ་ནི་མཚམས་མེད་པ་ལྔ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། མཚམས་མེད་པ་ལྔ་ནི་མ་[67-1477]བསད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་བྱས་པའོ། །མི་ཤེས་པ་རྩ་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ན། གཞན་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པ་འདི་འདོན་པ་ལ་དད་པའི་ཆུས་སྙིང་གང་བར་གྱུར་པས། འདོན་པ་དང་། སྟོན་པ་དང་། ཡིད་ཀྱིས་མོས་པ་དང་། ཀློག་པ་དང་། འཛིན་པ་དང་། བསྒོམ་པ་ལ་སྐྲག་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཉིན་མཚན་དུ་ཡི་དམ་དུ་བྱེད་ན་མཚམས་མེད་པ་ཡང་མྱུར་དུ་མ་ལུས་པར་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་སྟེ་རྩ་ནས་འབྱིན་པའོ། །

說明第四項「完全清除業障的利益」。就「五無間獄」等而言，五無間罪即殺母等〔罪業〕，「皆因無知而造作」。即於無知成為根本之故，說「貪欲等其他〔罪愆〕也因無知〔而產生〕」。念誦如上所述的普賢行願時，因為被信心水充滿心靈，而念誦、開示、令信解、讀誦、受持、修習〔普賢行願〕，並以畏懼〔罪業〕的力量，日夜成為定課的話，即便是五無間罪也能無餘地完全消滅後根本拔除。。

II.來世利益

（I）因的利益

ཕ་རོལ་གྱི་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཕ་རོལ་གྱི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའོ། །དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་དང་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་དང་རིགས་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་མ་བཅིངས་པར་གྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་གང་གསུངས་པ། ཡེ་ཤེས་དང་ནི་གཟུགས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཞེས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཚོས་འགྲོ་བའི་གཟུགས་ཞེས་པ་ནི། གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་བའོ། །མཚན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཏེ། སྤྱི་གཙུག་བལྟར་མི་མངོན་པ་ལ་སོགས་པ་དག་དང་མཚན་གྱི་

འཕོར་དཔེ་བྱད་དག་སྟེ། གཞན་ལ་མེད་པ་དེ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ་ཞེས་གོ་བར་བྱའོ། །རིགས་ཞེས་པ་ནི་བྲམ་ཟེ་དང་། རྗེའུ་རིགས་དང་། གཞན་པའི་རིགས་སོ། །རུས་ཞེས་པ་ནི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །འགྱུར་ཞེས་པ་ནི་འགྱུར་བ་སྟེ་སྐྱེ་བར་རོ། །ལྡན་ཞེས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་ལྡན་པར་གྱུར་པའོ། །བདུད་དང་མུ་སྟེགས་མང་པོས་དེ་མི་ཐུབ་ཅེས་པ་ནི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ཚོགས་དང་བདུད་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་ཐུབ་སྟེ། ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་ཞིང་ངོ་། །འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་[67-1478]ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་མཆོད་པར་འགྱུར་བའོ། །

來世的〔利益〕也有兩項，也就是因〔的利益〕與果〔的利益〕。其中，〔因的利益〕闡述「智慧、相好、種族之不被所對治分束縛的特徵」之內容。就「智慧容色」等而言。「智慧」即被智慧行海主導的「容色」是可愛的色。「相」即大士夫的三十二相，也就是無見頂等以及諸相附屬的隨形好，應當理解「別的不會有它〔隨形好〕」。「種」即婆羅門、商賈與其他種族。「姓」通曉特殊證悟者等。「成」即成為，也就是產生。「俱」即實際擁有。「諸魔外道不能摧」即眾外道與魔眾既不能侵損也不能制伏。成為一切三界所皆應供養者。

（II）果的利益

གང་ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་འདི་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཀློག་པར་བྱེད་པ་དང་། སྟོན་པར་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡང་དག་པར་བསྡུས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་སོང་ནས་སེང་གེའི་གདན་ལ་འདུག་སྟེ། བདུད་ཕམ་པར་བྱས་ནས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་གསུངས་པ་ནི། མྱུར་དུ་འགྲོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། གང་ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་བླ་ན་མེད་པ་འདིའི་ཡང་དག་པར་སྡུད་པ་ནི། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་མྱུར་དུ་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་གི་རྒྱལ་པོའོ། །སོང་ནས་ཀྱང་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་གིས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་། བདེ་བའི་དོན་དུ་སེང་གེའི་གདན་ལ་བཞུགས་པའོ། །བཞུགས་ནས་ཀྱང་བདུད་ཀྱི་དཔུང་ཕམ་པར་བྱས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས། བླ་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་སྟེ། སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། །

總結凡是受持、讀誦與開示此普賢行願的果，即闡述「往詣菩提道場後坐於獅子座上，接著降魔後成正覺，然後轉法輪等相」之內容，就「速詣」等而言，所有這普賢行的無上珍寶之總結是透過福德與智慧資糧而「速詣」菩提樹王，到了之

後為了利樂一切眾生於獅子座上結跏趺坐。安住後擊潰魔軍，然後於無上正等正覺中成佛，之後轉無上法輪，也就是所謂示現〔佛陀一生〕之間〔的行誼〕。

（III）總結世、出世間利益

ཡང་མདོར་བསྡུས་ནས་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མ་ལུས་པའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཕན་ཡོན་གང་གསུངས་པ། གང་གིས་བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །གང་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་འདི་འཛིན་པ་དང་། ཀློག་པ་དང་། གང་ཞིག་སྟོན་པ་དེའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དེ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྗེ་བཙུན་གྱིས་མཁྱེན་གྱི། གཞན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྨོན་ལམ་རིན་པོ་ཆེ་འདིའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཁྱེན་ཞེ་ན། གསུངས་པ། བྱང་ཆུབ་མཆོག་སྟེ་བླ་ན་མེད་པ་[67-1479]ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་མ་ལུས་པའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྟོགས་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་འདི་ཡང་བརྗོད་པ་གོ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་འདི་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ལ་ཡིད་གཉིས་བསྐྱེད་པར་མི་བྱའོ། །

再者總結說明「世出世間盡無餘的圓滿利益」的內容，即「任誰〔於此〕賢行願」等。任何受持、讀誦與任何開示此普賢行願，佛世尊了知其異熟果，反之則不是其他聲聞獨覺等所〔了知〕。問：這誓願寶的異熟果？〔答：〕勝菩提，也就是證悟出世間盡無餘圓滿的無上正等正覺果，以及應當瞭解所詮的它本身（普賢行願）的這個利益，也就是沒有它則不生〔果〕之故，由此將獲得世間的圓滿。因此，不應當對此誓願王產生猶疑。

（三）總結迴向

1.菩薩的迴向

ད་ནི་གང་ཀློག་པའི་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་གསུངས་པ། འཇམ་དཔལ་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་འདི་ཡང་དེ་བཞིན་ཞེས་པའོ། །དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་བདག་གིས་བསླབ་པར་བྱ་བ་ནི། དགེ་བའི་ཕུང་པོ་འདི་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བའོ། །

現在闡述所念誦者的完全迴向。就「如妙吉祥〔勇猛〕智」等而言，如聖者妙吉祥所領會者與大菩薩「亦如普賢如是〔智〕」。我隨學於他們即是菩薩如是完全迴

向這些善蘊者。

2.如來的迴向

ད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་གཉིས་པ་ནི། དུས་གསུམ་གཤེགས་པ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། དུས་གསུམ་དུ་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དག་གིས་གང་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་བསྔགས་ཤིང་བསྔོད་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་བླ་ན་མེད་པ་དེས་སོ། །བདག་གིས་ཞེས་པ་ནི་བདག་གིས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱ་བ་སྟེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བསགས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པ་བླ་ན་མེད་པ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པས་སོ། །

現在〔闡述〕第二如來的完全迴向。就「三世一切諸勝者」而言，由於三世諸勝者世尊所推崇且讚嘆為最勝無上的所有完全迴向者，「我」即是我也應當完全迴向，也就是這些所累積的福德蘊，皆因普賢行的無上行〔完全迴向〕

3.往生極樂國土

ད་ནི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཕྱེད་ཀྱིས་ནི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པ་དང་། གཞན་ཕྱེད་ཀྱིས་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བསྒོམ་པའི་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་གང་གསུངས་པ་ནི། དུས་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། དུས་བྱེད་པ་ནི་འཆི་བའོ། །དེའི་དུས་བྱེད་པ་ནི་འཆི་བའི་དུས་ནའོ། །གང་ཅུང་[67-1480]ཟད་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པ་དེ་དག་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པས་དེ་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་བསལ་བའོ། །མངོན་སུམ་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་མཐོང་བའོ། །དེར་ཞེས་པ་ནི་བདེ་བ་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་རོ། །འགྲོ་བ་ཞེས་པ་ནི་དེ་རུ་འགྲོ་བ་ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་བདེ་བ་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་སོང་ནས་ཀྱང་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུའི་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་ཚིགས་བདག་གིས་མངོན་དུ་གྱུར་ཅིག་པའོ། །སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་ཉིད་ལ་ཕན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའོ། །དུས་ཇི་སྲིད་དུ་ཞེ་ན། གསུངས་པ་འཇིག་རྟེན་ཇི་སྲིད་ཅེས་པ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ཇི་སྲིད་པའི་འགྲོ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །ལུང་བསྟན་པ་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་ནི། རྒྱལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དེར་ཞེས་པ་ནི་དེ་ལའོ། །

現在闡述「以半偈〔說明〕斷除罪愆，以另外半偈〔說明〕修習與波羅蜜多隨順的本體之完全涵蓋」的內容。就「臨終」等而言，「臨終」即是命終，其臨終即是於命終之時。將那些成為罪愆者無論多寡都以普賢行將它們全部片甲不留地消滅。「面見」即見到世尊無量光。「彼」即是〔往生到〕那極樂佛土。「往生」即往生到〔極樂佛土〕那裡。同樣地，到了那極樂佛土後，願我也實現像這樣如是

宣說的諸誓願。為了盡無餘地利益一切有情之故，我當完全圓滿那些所有〔誓願〕。問：到甚麼時候呢？〔答：〕經中說「盡諸世間」，即盡諸世間的眾生之意。獲得正確的授記與實踐殊勝地圓滿利益眾生者即「勝者眾會」等。而「由彼處」即從那裡。

4.獲得授記、成辦有情利益

རྒྱལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རོ། །བཟང་ཞེས་པ་ནི་མཛེས་པ་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་ཡིད་དང་འཐད་པའོ། །པདྨ་དམ་པ་ཞེས་པ་ནི་པདྨའི་མཆོག་སྟེ། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པས་སྤྲས་པའི་རང་བཞིན་མཛེས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ། འོད་གསལ་བ་སྣ་ཚོགས་པའི་འོད་ཟེར་མང་པོ་འཕྲོ་བའོ། །སྐྱེས་ཞེས་པ་ནི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའོ། །ལུང་བསྟན་ཞེས་པ་ནི་ལུང་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འདིས་ལུང་སྟོན་པའོ། འདིའི་དུས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་ཏུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས། མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུར་ལུང་བསྟན་པའོ། དེ་ལས་བདག་གིས་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་དེའི་མངོན་སུམ་དུ་དངོས་སུའོ། །

「勝者眾會」即如來眷屬的眾會。「賢」即美麗、可愛與稱心。「妙蓮華」即勝妙的蓮花，也就是各種珍寶綻放可愛妍麗的莊嚴本質、各種光明的諸多光輝。「生」是出生。「授記」是行授記，也就是以此預言。像這樣預言「在以下時間裡，於某某世界成如來應供正等正覺，名字是這個」。「我由彼處獲授記」即從那世尊無量光的面前實際〔獲得授記〕。

དེར་ནི་[67-1481]ཞེས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་ལས་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་ནས། དེ་ནས་སྤྲུལ་པ་བྱེ་བ་བརྒྱའི་སྤྲུལ་པའི་སྤྲིན་དུ་མས་ཕྱོགས་བཅུ་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པར་བྱས་ནས། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་འདི་དག་ལ་ཕན་པ་མང་པོ་གྲངས་ལས་འདས་པ་སྐད་ཅིག་ལ་བྱའོ། །ཉེ་བར་བསྡུས་པ་ནི། ཕྱོགས་བཅུར་བྱེད་པ་དང་། འཁོར་བ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུའོ། །བློ་ཡི་སྟོབས་ཞེས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཆགས་པ་མེད་པར་སྤྱོད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། །

「此後」即從世尊無量光〔那裡〕獲得授記後，以幻化百俱胝的幻雲遍滿十方後，在一剎那間行無數諸利益於這些眾生有情。整體來說是實踐〔利益有情〕於十方中以及直至輪迴未空前，「以智慧力」是以智慧力，也就是智慧的偉大本質。直

到「當行無礙」前。

三、流通分

（一）作者跋記

སྨོན་ལམ་རྒྱལ་པོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་བྱས་པ་ཡིས། །བསོད་ནམས་བདག་གིས་ཐོབ་ལས་འགྲོ་བའི་དོན་གྲུབ་ཅིང་། །ཡང་དང་ཡང་དུ་དགེ་བ་འདི་ནི་བྱེད་པ་དང་། །འདི་ཡི་རྒྱུ་མཐུན་སྦྱིན་པར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་ཤོག།

「以造此願王注釋，我所獲福利眾生，一再造作此善行，布施回向此等流」。

（二）譯者跋記

འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ།། །།རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་པཎྜི་ཏ་ཨཱ་ཙཪྻ་ཨཱ་ནནྡ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་དགེ་སློང་ཛྙཱ་ན་པྲ་བྷ་ལས་བསྒྱུར་བའོ།། །།

阿闍黎世親著作《聖普賢行釋》圓滿。印度親教師班智達聖慶喜與譯師賢護翻譯。